

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΤΥΧΕΡΟΥ ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:
ΔΑΒΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ – ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
ΦΥΣΙΚΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ – ΔΗΜΟΣ ΤΥΧΕΡΟΥ.....	9
2.1 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 1991-2001.....	9
2.2 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΚΛΑΣΕΙΣ ΗΛΙΚΙΩΝ.....	10
2.3 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....	11
2.4 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ.....	14
3.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	14
3.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΦΥΛΟ.....	14
3.3 ΑΝΕΡΓΟΙ.....	15
3.4 ΑΝΕΡΓΟΙ ΑΝΑ ΦΥΛΟ 1991.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
ΕΚΡΟΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	16
4.1 ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΕΚΡΟΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	16
4.2 ΑΙΤΙΑ ΕΚΡΟΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΦΥΛΟ.....	16
4.3 ΤΟΠΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	18
5.1 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ.....	18
5.2 ΒΑΘΜΟΣ ΕΚΜΗΧΑΝΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΧΕΡΟΥ.....	18
5.3 ΔΑΣΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.....	19
5.4 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ.....	19

5.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΧΕΡΟΥ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	26
ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	26
7.1 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	28
7.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ	
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	30
8.1 Η ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ 2000.....	30
8.2 Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ 2001.....	32
8.3 Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ 2002.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	
9.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ.....	34
9.2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ.....	37
9.3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΥ ΤΥΧΕΡΟΥ.....	48
9.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ	
ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT.....	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ	
ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ.....	61
11.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	61
11.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	63
11.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ανά χείρας εργασία πραγματεύεται το θέμα «τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα Δήμου Τυχερού – τομέας τουρισμός,. Εκπονείται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας του τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας.

Η εργασία βασίστηκε στην επεξεργασία και καταγραφή των στατιστικών στοιχείων και των βιβλιογραφικών δεδομένων (στατιστικά στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε., μελέτες που έχουν γίνει για την περιοχή του Δήμου Τυχερού και τον νομό Έβρου), καθώς και στις συναντήσεις με φορείς της Δημοσυνεταιριστικής «Έβρος» Α.Ε., με την συμπλήρωση ερωτηματολογίων από διαμένοντες στο ξενοδοχείο Θράσσα του Δήμου Τυχερού.

Αυτή η προσπάθεια δεν θα είχε ολοκληρωθεί επιτυχώς χωρίς την πολύτιμη συνδρομή του κ. Κουζούκου Κωνσταντίνου, αναπληρωτή Διευθυντή της Δημοσυνεταιριστικής «Έβρος» Α.Ε. που μου αφιέρωσε αρκετό από τον πολύτιμο χρόνο του και προς τον οποίο εκφράζονται θερμές ευχαριστίες.

Νοέμβριος, 2004

Δαβή Αικατερίνη

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία διαρθρώνεται σε ένδεκα κεφάλαια. Στα εισαγωγικά της εργασίας, παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για τον Δήμο Τυχερού, όπως η γεωγραφική του θέση, η έκτασή του και ο αριθμός των κατοίκων.

Στο **πρώτο κεφάλαιο** γίνεται ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής αναλύοντας τα φυσικά – γεωγραφικά στοιχεία της περιοχής.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** γίνεται ανάλυση της πληθυσμιακής εξέλιξης της περιοχής ανά φύλο και κλάσεις ηλικιών, ανά οικογενειακή κατάσταση και ανά εκπαιδευτικό επίπεδο.

Το **τρίτο κεφάλαιο** αναφέρεται στον οικονομικά ενεργό και μη πληθυσμό και στους ανέργους της περιοχής.

Το **τέταρτο κεφάλαιο** αναφέρεται στις εκροές του πληθυσμού της περιοχής.

Το **πέμπτο κεφάλαιο** αναφέρεται στον πρωτογενή τομέα καθώς και στα συμπληρωματικά στοιχεία για την γεωργία της περιοχής.

Το **έκτο κεφάλαιο** αναφέρεται στον δευτερογενή τομέα.

Στο **έβδομο κεφάλαιο** γίνεται αναφορά στην εμπορική δραστηριότητα της περιοχής.

Το **όγδοο κεφάλαιο** αναφέρεται στην εξέλιξη του τουρισμού στην Ελλάδα για το έτος 2000, 2001 και 2002.

Το **ένατο κεφάλαιο** αναφέρεται στον τουρισμό της Θράκης, του νομού Έβρου και της περιοχής του Δήμου Τυχερού.

Στο **δέκατο κεφάλαιο** γίνεται ανάλυση SWOT.

Και τέλος στο **ενδέκατο κεφάλαιο** ακολουθούν τα αποτελέσματα έρευνας με την ανάλυση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων και οι προτάσεις.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Καθώς διασχίζει κανείς τον Νομό Έβρου, 48 χιλιόμετρα Βορειοανατολικά από την Αλεξανδρούπολη, συναντάει το Δήμο Τυχερού. Βόρεια – βορειοδυτικά συνορεύει με το Δήμο Σουφλίου, νότια – νοτιοδυτικά με το δήμο Φερών, δυτικά με τον δήμο Αλεξανδρούπολης και ανατολικά βρέχεται από τον ποταμό Έβρου.

Ο Δήμος Τυχερού **δημιουργήθηκε το 1987** και περιλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα **Τυχερού, Φυλακτού, Λευκίμης, Λύρας και Προβατών** με τους οικισμούς **Ταύρη και Θυμαριά** που προέκυψαν από τον Νόμο περί συνενώσεων (Ν. 2539/97 «Καποδίστριας». Καλύπτει έκταση **219.300 στρέμματα** και έχει πληθυσμό σύμφωνα με την απογραφή του 2001, **4.103 κατοίκους**.

Ένας Δήμος πρότυπο, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την αναπτυξιακή πολιτική και την προοδευτικότητα του. Εδώ τα κοινοτικά προγράμματα εφαρμόστηκαν στην πράξη, «τους τολμηρούς η τύχη ευνοεί» τόσο στην οικολογία όσο και στην οικονομία. **Είναι ο πρώτος Δήμος που τιμήθηκε στις 26-12-1995 από την Ακαδημία Αθηνών. Καινοτομίες γι' αυτούς που δεν ικανοποιούνται με το απλώς... καλό!**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΦΥΣΙΚΑ – ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Σύμφωνα με την απογραφή της Ε.Σ.Υ.Ε. του 1991 η συνολική έκταση του Νομού Έβρου ανέρχεται σε 4.941.600 στρέμματα. Από αυτά η περιοχή μελέτης καταλαμβάνει 219.300 στρέμματα ή ποσοστό 5,17%. Στους πίνακες 1α και 1β αναφέρονται οι βασικότερες χρήσεις γης στη περιοχή, που είναι οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις και αγραναπαύσεις, τα δάση, οι βοσκότοποι και οι λοιπές εκτάσεις.

Πίνακας 1α βασικές κατηγορίες χρήσης γης περιοχής μελέτης (έτος 1981).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΓΗΣ	Δ. Τυχερού	
	Έκταση(στρ)	%
Καλλιεργούμενες Εκτάσεις και αγραναπαύσεις	80.300	36,6%
Βοσκότοποι	32.000	14,6
Δάση	102.400	46,7
Λοιπές εκτάσεις	4.600	2,1
ΣΥΝΟΛΟ	219.300	100%

Πηγή: ΕΣΥΕ - 1981

Πίνακας 1β βασικές κατηγορίες χρήσης γης περιοχής μελέτης (έτος 1991).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΓΗΣ	Δ. Τυχερού	
	Έκταση(στρ)	%
Καλλιεργούμενες Εκτάσεις και αγραναπαύσεις	87.100	39,5%
Βοσκότοποι	26.200	11,9
Δάση	100.700	45,7
Λοιπές εκτάσεις	6.500	2,9
ΣΥΝΟΛΟ	219.300	100%

Πηγή: ΕΣΥΕ - 1991

Το σύνολο των καλλιεργήσιμων εκτάσεων και αγραναπαύσεων το 1981 ανερχόταν σε 80.300 στρέμματα ή σε ποσοστό 36,6%, έναντι των 87.100 στρεμμάτων ή σε ποσοστό 39,5%. Διαπιστώνεται αύξηση κατά 6.800 στρέμματα ή σε ποσοστό 2,9% των καλλιεργούμενων εκτάσεων και αγραναπαύσεων.

Τα δάση το 1981 καταλάμβαναν 102.400 στρέμματα ή σε ποσοστό 46,7% έναντι 100.700 στρεμμάτων του 1991 ή το 45,7% της συνολικής έκτασης. Διαπιστώνεται μείωση της δασοκάλυψης κατά 1.700 στρέμματα ή σε ποσοστό 1%.

Το 1981 οι βοσκότοποι κατελάμβαναν έκταση 32.000 στρεμμάτων ή σε ποσοστό 14,6% της συνολικής έκτασης, έναντι των 26.200 στρεμμάτων του 1991 ή σε ποσοστό 11,9%. Διαπιστώνεται μείωση των βοσκοτόπων κατά 5.800 στρέμματα ή σε ποσοστό 2,7%.

Οι λοιπές εκτάσεις που αναφέρονται σε επεκτάσεις οικισμών, δρόμων και άλλων μη αγροτικών χρήσεων γης, το 1981 καταλάμβαναν έκταση 4.600 στρέμματα ή ποσοστό 2,1%, έναντι των 6.500 στρεμμάτων του 1991 ή ποσοστό 2,9%. Επομένως στο διάστημα 1981 – 1991 διαπιστώθηκε αύξηση των λοιπών εκτάσεων κατά 1.900 στρέμματα ή σε ποσοστό 34,23%.

Η αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων και αγραναπαύσεων καθώς και των λοιπών εκτάσεων προήλθε κυρίως από τη μείωση των βοσκοτόπων και των δασών που ανήλθε σε 1.200 στρέμματα.

Στον πίνακα 1γ αναφέρονται αναλυτικά για το Δήμο Τυχερού οι βασικές κατηγορίες χρήσης γης για το έτος 1991.

Πίνακας 1γ. Αναλυτικός πίνακας των βασικών κατηγοριών χρήσης γης Α. Τυχερού (1991)

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	Μορφολογία Εδάφους	Συνολική Έκταση	Καλλιεργούμενες Εκτάσεις και Αγραναπαύσεις	Βοσκότοποι	Δάση	Λοιπές Εκτάσεις
Τυχερού	Π	51,0	40,3	7,4	0,4	2,9
Λευκίμης	Η	119,1	17,5	13,1	87,6	0,9
Λύρας	Π	20,2	6,0	1,7	11,1	1,4
Προβατώνα	Π	30,2	23,3	4,0	1,6	1,3
ΣΥΝΟΛΟ		220,5	87,1	26,2	100,7	6,5

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. Π = πεδινές περιοχές, Η = ημιορεινές περιοχές, εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ – ΔΗΜΟΣ ΤΥΧΕΡΟΥ

Στην παρούσα ενότητα γίνεται αναφορά στα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων του Δήμου Τυχερού. Τα στοιχεία αυτά αντιπαρατίθενται με τα στοιχεία από την απογραφή της ΕΣΥΕ το 1991. Οι κύριες παραμέτρους που εξετάζονται είναι το φύλο, το εκπαιδευτικό επίπεδο, οι ηλικιακές ομάδες και η οικογενειακή κατάσταση των κατοίκων.

2.1 Πληθυσμιακή Εξέλιξη 1991 - 2001

Ο συνολικός αριθμός των απογραφέντων στον Δήμο Τυχερού κατά την απογραφή του 2001 ανέρχεται στα 4.103. Αντίθετα η απογραφή της ΕΣΥΕ το 1991 απέγραψε 4.188 άτομα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή του φύλου στον πληθυσμό τόσο κατά το 2001 όσο και κατά την απογραφή της ΕΣΥΕ 1991. Διαπιστώνουμε ότι ο αριθμός του συνόλου των κατοίκων παρουσιάζει ισομερή ποσοστιαία κατανομή ανάμεσα στα δύο φύλα χωρίς ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις ανάμεσα 1991 και 2001. Όσον αφορά στον συνολικό αριθμό των κατοίκων στο Δήμο αυτός εμφανίζεται μειωμένος κατά το 2001 γεγονός που μπορεί να δικαιολογηθεί από την ύπαρξη πολλών στρατιωτών που υπηρετούν στην περιοχή οι οποίοι συμμετείχαν στην απογραφή της ΕΣΥΕ.

Μικρή μείωση παρουσιάζει και ο αριθμός των γυναικών κατά 3,6%.

Πίνακας 2α ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ 1991-2001

	1991		2001	
	ΑΤΟΜΑ	%	ΑΤΟΜΑ	%
ΑΝΔΡΕΣ	2088	49,90	2195	53,50
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	2100	50,10	1908	46,50
ΣΥΝΟΛΟ	4188	100,00	4103	100,00

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Η γενικότερη μείωση του πληθυσμού κατά την δεκαετία 1991-2001 είναι πιθανόν να οφείλεται πρώτον στην διαφορετική μεθοδολογία και ορισμούς που χρησιμοποιήθηκαν κατά την απογραφή αλλά και δεύτερον στις εκροές πληθυσμού από τον Δήμο Τυχερού.

2.2 Πληθυσμός ανά φύλο και κλάσεις ηλικιών

Στους παρακάτω δύο πίνακες παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού στο Δήμο Τυχερού ανά φύλο και ομάδες ηλικιών. Παράλληλα, παρουσιάζεται και η μεταβολή της ποσοστιαίας κατανομής σε κάθε ηλικιακή ομάδα κατά την περίοδο 1991-2001. Χαρακτηριστική είναι η μείωση της τάξης του 35% των νέων ανδρών που ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες των 0-14 και 15-29, μέρος της οποίας οφείλεται και στην διαφορετική μεθοδολογία απογραφής. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον παρουσιάζει η αύξηση του αριθμού των αντρών τρίτης ηλικίας κατά 75,6% και των γυναικών κατά 61,8% γεγονός που δηλώνει μία γενικότερη τάση γήρανσης του πληθυσμού.

Πίνακας 2β Ανδρες

Ομάδες ηλικιών	Ανδρες			
	1991		2001	
	Άτομα	%	Άτομα	%
0-14	328	15,7%	243	11,0%
15-29	352	16,9%	562	25,6%
30-44	382	18,3%	398	18,1%
45-64	700	33,5%	513	23,4%
65+	326	15,6%	479	21,8%
Σύνολο	2.088	100%	2.195	100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Πίνακας 2γ Γυναίκες

Ομάδες ηλικιών	Γυναίκες			
	1991		2001	
	Άτομα	%	Άτομα	%
0-14	293	14,0%	220	11,5%
15-29	341	16,2%	257	13,5%
30-44	303	14,4%	301	15,8%
45-64	728	34,7%	529	27,7%
65+	435	20,7%	601	31,5%
Σύνολο	2.100	100%	1.908	100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνεται ότι οι γυναίκες άνω των 30 ετών αποτελούν περίπου το 75% του συνόλου του γυναικείου πληθυσμού τόσο κατά το 1991 όσο και κατά το 2001. Επιπλέον, παρατηρείται το ίδιο φαινόμενο που εμφανίζεται και στις περισσότερες αγροτικές περιοχές της Ελλάδας, ότι οι γυναίκες άνω των 65 ετών υπερσχύουν των ανδρών κατά ποσοστό της τάξης του 5% στην αντίστοιχη ηλικία.

2.3 Πληθυσμός ανά φύλο και οικογενειακή κατάσταση

Η οικογενειακή κατάσταση του πληθυσμού τόσο κατά το 1991 όσο και κατά το 2001 φαίνεται στους παρακάτω δύο πίνακες ανά φύλο κατά το έτος 2001, η πλειοψηφία των κατοίκων της περιοχής είναι έγγαμοι ποσοστό της τάξης του 65% γεγονός που ισχύει σε ποσοστό της τάξης του 50% και για το 1991. Χαρακτηριστική είναι η αύξηση των έγγαμων γυναικών κατά την δεκαετία 1991-2001 κατά 39,8%. Επίσης ενδιαφέρον προκαλεί και η μείωση των χήρων ιδιαίτερα στις γυναίκες όπου ενώ κατά το 1991 ο αριθμός τους έφτανε τα 687 άτομα, το 2001 ο αριθμός τους μειώθηκε στα 306 άτομα. Παρουσιάστηκε δηλαδή μείωση της ποσοστιαίας κατανομής κατά 48,9%. Οι μειωτικές τάσεις που παρατηρούνται συμβαδίζουν με την γενικότερη μείωση του πληθυσμού της περιοχής κατά την δεκαετία 1991-2001.

Πίνακας 2δ Ανδρες

Οικογενειακή κατάσταση	Ανδρες	
	1991	2001
Άγαμοι/ες	731 35,0%	933 42,6%
Διαζευγμένοι/ες	11 0,5%	23 1%
Έγγαμοι/ες	1.282 61,4%	1.160 52,9%
Χήροι/ες	64 3,1%	76 3,5%
Σύνολο	2.088 100%	2.192 100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Πίνακας 2ε Γυναίκες

Οικογενειακή κατάσταση	Γυναίκες	
	1991	2001
Άγαμοι/ες	465 22,1%	441 23,2%
Διαζευγμένοι/ες	13 0,6%	13 0,7%
Έγγαμοι/ες	935 44,5%	1.139 60%
Χήροι/ες	687 32,7%	306 16,1%
Σύνολο	2.100 100%	1899 100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

2.4 Πληθυσμός ανά φύλο και εκπαιδευτικό επίπεδο 1991

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού κατά το 1991 ανά φύλο. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των κατοίκων του Δήμου βρίσκεται σε σχετικά χαμηλό επίπεδο μια και ένα μεγάλο ποσοστό τόσο των αντρών όσο και των γυναικών, 68,1% και 69,5% αντίστοιχα, είναι απόφοιτοι Δημοτικού. Το ποσοστό των αγραμμάτων στο σύνολο του πληθυσμού φτάνει το 3,2% ενώ οι γυναίκες αγράμματες φτάνουν το 8,4% του συνόλου του γυναικείου πληθυσμού.

Πίνακας 2στ Εκπαιδευτικό επίπεδο ανά φύλο

Επίπεδο Εκπαίδευσης	Αντρες		Γυναίκες	
	Άτομα	%	Άτομα	%
Αγράμματοι	48	3,2%	129	8,4%
Δημοτικό	1.035	68,1%	1.069	69,5%
Γυμνάσιο	164	10,8%	119	7,7%
Λύκειο	202	13,3%	148	9,6%
Ανώτερη - ΤΕΙ	28	1,8%	41	2,7%
Πανεπιστήμιο	42	2,8%	33	2,1%
Μεταπτυχιακό	-	-	-	-
Σύνολο	1.519	100%	1.539	100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Διάρθρωση Ανθρώπινου Δυναμικού

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η διάρθρωση του ανθρώπινου δυναμικού που δραστηριοποιείται στον Δήμο Τυχερού με αναφορά στον οικονομικά ενεργό και μη πληθυσμό και στα ποσοστά της ανεργίας στο Δήμο Τυχερού. Παραθέτονται τα αποτελέσματα της απογραφής της Ε.Σ.Υ.Ε. το 1991 ενώ τα στοιχεία παρουσιάζονται με την παράμετρο φύλο.

3.1 Οικονομικά ενεργός και μη πληθυσμός

Σχετικά με την διάρθρωση της απασχόλησης κατά το 1991 στο Δήμο Τυχερού μόνο ένα ποσοστό της τάξης του 44,83% του πληθυσμού ανήκει στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό (1691 άτομα).

Πίνακας 3α Οικονομικά Ενεργός και μη Πληθυσμός

	1991	
	Άτομα	%
Μη Ενεργός	2.081	55,17%
Ενεργός	1.691	44,83%
Σύνολο	3.772	100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

3.2 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανά φύλο

Κατά την κατανομή του ενεργού πληθυσμού ανά φύλο της απογραφής της Ε.Σ.Υ.Ε. το 1991 οι άντρες αποτελούν την πλειοψηφία. Συγκεκριμένα οι άντρες αποτελούσαν το 77,6% του ενεργού πληθυσμού. Για τις γυναίκες το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 22,4%.

Πίνακας 3β Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός ανά Φύλλο

	1991	
	Άτομα	%
Άντρες	1.313	77,6%
Γυναίκες	378	22,4%
Σύνολο	1.691	100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

3.3 Άνεργοι

Κατά το έτος 1991 ένα ποσοστό της τάξης του 10,46 των ατόμων (177 άτομα από τα 1691) που ανήκουν στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό απογράφηκαν ως άνεργοι.

3.4 Άνεργοι ανά φύλο 1991

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των ανέργων ανά φύλο. Κατά την απογραφή της Ε.Σ.Υ.Ε. το 1991 οι περισσότεροι άνεργοι στην περιοχή ήταν άντρες 70,1% ενώ οι γυναίκες αποτελούσαν το 29,9% του πληθυσμού των ανέργων.

Πίνακας 3γ Άνεργοι ανά φύλο 1991

	1991 ¹	
	Άτομα	%
Άντρες	124	70,1%
Γυναίκες	53	29,9%
Σύνολο	177	100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Πίνακας 3δ Ποσοστό απασχόλησης ανά τομέα

Ο.Τ.Α. Δήμος Τυχερού	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής	Σύνολο Εργατικού Δυναμικού
Άτομα	895	212	384	1.691
Ποσοστό	52,9%	12,54%	34,54%	100%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό (52,92) του εργατικού δυναμικού ασχολείται με τον πρωτογενή τομέα. Ένα ποσοστό της τάξης (34,54%) ασχολείται με τον τριτογενή τομέα και μόλις ένα ποσοστό της τάξης 12,54% ασχολείται με τον δευτερογενή τομέα. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι την κυρίαρχη θέση την κατέχει ο πρωτογενής τομέας εξού και η μεγάλη έκταση που ανέρχεται στις 219.300 χιλιάδες στρέμματα.

(1) Δεν υπάρχουν στοιχεία για το 2001 μέχρι την ημερομηνία σύνταξης της πτυχιακής μου εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΚΡΟΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

4.1 Δεκαετία εκροής πληθυσμού

Τα περισσότερα άτομα έφυγαν από το Δήμο κατά την περίοδο 1970-1989 (62,6%). Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η εκροή από το Δήμο κορυφώθηκε κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1970 ενώ μετά παρουσίασε μειωτικές τάσεις.

Πίνακας 4α. Δεκαετία εκροής πληθυσμού

Δεκαετία εκροής	Άτομα	%
Μέχρι 1969	270	14,9%
1970-1979	596	32,9%
1980-1989	539	29,7%
1990-2000	408	22,5%
Σύνολο	1.813	100%

Πηγή: Δήμος Τυχερού

Τα στοιχεία που παραθέτονται στη συνέχεια αποτελούν στοιχεία πρωτογενούς έρευνας από καταγεγραμμένα στοιχεία του Δήμου Τυχερού.

4.2 Αιτία εκροής πληθυσμού ανά φύλο

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι κύριοι λόγοι για τους οποίους οι κάτοικοι έφυγαν από τον Δήμο. Για το σύνολο των κατοίκων η βασικότερη αιτία φυγής είναι η εύρεση εργασίας (61,2%) και ακολουθεί ο γάμος (31%) και οι σπουδές (5,7%). Η αιτία φυγής διαφοροποιείται κατά την κατανομή φύλου όπου το ποσοστό των γυναικών που έφυγαν από το Δήμο λόγω γάμου είναι 57,2% ενώ για τους άντρες το ποσοστό αυτό είναι μόλις 2,8%. Μεγάλη διαφορά υπάρχει επίσης και στο ποσοστό των αντρών που έφυγαν λόγω εργασίας. Το 90,2% του αντρικού πληθυσμού εγκατέλειψε τον Δήμο για να βρει δουλειά, ενώ για την ίδια αιτία μόνο το 34,3% των γυναικών έφυγε από τον Δήμο.

Πίνακας 4β. Αιτία εκροής πληθυσμού ανά Φύλο

Αιτία εκροής	Φύλο		Σύνολο
	Άρρεν	Θήλυ	
Γάμος	26 2,8%	562 57,2%	588 31,0%
Εργασία	824 90,2%	337 34,3%	1.161 61,2%
Σπουδές	44 4,8%	65 6,6%	109 5,7%
Άλλη αιτία	13 1,4%	8 0,8%	21 1,1%
Χωρίς στοιχεία	7 0,8%	10 1,0%	17 0,9%
Σύνολο	914 100%	982 100%	1.896 100%

Πηγή: Δήμος Τυχερού

4.3 Τόπος εγκατάστασης

Ο κύριος τόπος εγκατάστασης αυτών που έφυγαν φαίνεται η Αλεξανδρούπολη (25,7%) ενώ ακολουθούν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (19,2%) και η Αθήνα (15,7%).

Πίνακας 4γ. Τόπος Εγκατάστασης

Τόπος	Άτομα	%
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	479	25,7%
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	358	19,2%
ΑΘΗΝΑ	292	15,7%
Ν. ΕΒΡΟΥ	249	13,4%
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	180	9,7%
ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ	126	6,8%
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	93	5,0%
ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΘΡΑΚΗ	56	3,0%
ΑΜΕΡΙΚΗ – ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	21	1,1%
ΒΑΛΚΑΝΙΑ	7	0,4%
ΕΣΣΔ – ΑΝ. ΕΥΡΩΠΗ	1	0,1%
ΣΥΝΟΛΟ	1.862	100%
Χωρίς Στοιχεία	34	

Πηγή: Δήμος Τυχερού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑ

Η συνολική διαθέσιμη έκταση του Δήμου Τυχερού ανέρχεται στις 219.300 χιλιάδες στρέμματα και συγκρινόμενη με την συνολική έκταση του νομού Έβρου που ανέρχεται σε 4.241,6 εκ. στρέμματα, καταλαμβάνει το 5,2%.

5.1 Παραγωγή των σημαντικότερων καλλιεργειών

Κυρίαρχη θέση στις καλλιεργούμενες εκτάσεις του Δήμου Τυχερού καταλαμβάνουν τα σιτηρά όπως: σκληρό σιτάρι, καλαμπόκι, μαλακό σιτάρι και κριθάρι. Έπονται τα Βιομηχανικά φυτά: Βαμβάκι, τεύτλα και ηλίανθος. Ακολουθούν τα κτηνοτροφικά φυτά: μηδική και τ έλος οι λοιπές καλλιέργειες:σπαράγγια, κρεμμύδια, κολοκύθες και πασατέμπο.

5.2 Βαθμός εκμηχάνισης του Δήμου Τυχερού

Η ένταση της γεωργικής παραγωγής μιας περιοχής, εκτός από το είδος των καλλιεργειών και ιδιαίτερα των δυναμικών, την ποιότητα και την έκταση της διαθέσιμης γης, προσδιορίζεται και από τον αριθμό, το είδος, τη δυναμικότητα και το βαθμό παλαιότητας των γεωργικών μηχανημάτων που διαθέτει. Τα διαθέσιμα γεωργικά μηχανήματα στην περιοχή του Δήμου Τυχερού είναι

- Ελκυστήρες
- Θεριζοαλωνιστικές
- Χορτοσυλλεκτικές
- Αντλίες άρδευσης
- Συγκροτήματα τεχνητής βροχής
- Σπαρτικές μηχανές
- Βαμβακοσυλλεκτικές

- Τευτλοεξαγωγείς
- Λοιπά μηχανήματα

Τα διαθέσιμα γεωργικά μηχανήματα και κυρίως οι ελκυστήρες (τρακτέρ), οι θεριζοαλωνιστικές, τα χορτοσυλλεκτικά, οι τευτλοεξαγωγείς και βαμβακοσυλλεκτικές δεν περιορίζουν τις δραστηριότητές τους στα όρια του Δήμου Τυχερού αλλά επεκτείνονται και στους όμορους Δήμους.

5.3 Δασική Παραγωγή

Η δασική παραγωγή του Δήμου Τυχερού έχει οριακό χαρακτήρα, χωρίς κανένα οικονομικό όφελος, εκτός από την κάλυψη μικρών αναγκών των κατοίκων σε καυσόξυλα.

5.4 Συμπληρωματικά στοιχεία για την γεωργία

1. Εισόδημα Αγροτικών Νοικοκυριών

Το εισόδημα των Αγροτικών Νοικοκυριών στην περιοχή μελέτης εκτιμάται κατά μέσο όρο περίπου στα 6.000 – 9.000 € ετησίως για κάθε νοικοκυριό.

2. Κλίμα εγκατάλειψης

Το κλίμα εγκατάλειψης είναι χαρακτηριστικό φαινόμενο στο Δήμο Τυχερού. Τα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη) και η Αλεξανδρούπολη είναι οι κύριοι αποδέκτες της εσωτερικής αυτής μετανάστευσης. Οι κύριοι λόγοι εγκατάλειψης είναι οι εξής:

- Η εύρεση εργασίας (το ποσοστό ανεργία είναι μεγάλο ιδιαίτερα στο γυναικείο πληθυσμό).
- Η έλλειψη υποδομών και η αίσθηση εγκατάλειψης από την πολιτεία ωθεί τους κατοίκους στα μεγάλα αστικά κέντρα για εξεύρεση καλύτερης ποιότητας ζωής.
- Οι νέοι μαζί με την εύρεση εργασίας ζητούν καλύτερη διασκέδαση και ψυχαγωγία.
- Οι προοπτικές καλύτερης εκπαίδευσης (φροντιστήρια, ξένων γλωσσών, αθλητισμός, μουσική κ.λπ.).
- Η ανεργία σε συνδυασμό με το οικονομικό αδιέξοδο στο οποίο έχουν περιέλθει αγρότες και οι κτηνοτρόφοι της περιοχής. Ο παραδοσιακός τρόπος ενασχόλησης με την γεωργία και την κτηνοτροφία δεν αφήνει μεγάλα περιθώρια

κέρδους. Το μεγάλο κόστος παραγωγής σε συνδυασμό με την μείωση της τιμής των αγροτικών προϊόντων, στρέφουν τους νέους προς επαγγέλματα που αποφέρουν πιο σταθερό εισόδημα και δεν εξαρτώνται από τις αβέβαιες καιρικές συνθήκες.

3. Προσφορά – Ζήτηση για ενοικίαση αγροτικών εκτάσεων

Στον Δήμο Τυχερού υπάρχει προσφορά καθώς και ζήτηση για ενοικίαση. Η ζήτηση όμως υπερτερεί της προσφοράς εξαιτίας του ότι το ετήσιο αγροτικό εισόδημα έχει μειωθεί αισθητά τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να απαιτείται μεγαλύτερη έκταση καλλιεργειών για να καλυφθούν οι ανάγκες μιας αγροτικής οικογένειας. Οι μέσες τιμές ενοικίασης ανά στρέμμα έχουν ως εξής: 44 έως 60 για τις αρδευόμενες εκτάσεις και 15 για τις ξηρικές εκτάσεις.

4. Ύπαρξη Γραφείου Αγροτικής Ανάπτυξης - Γεωπόνων

Ο Δήμος Τυχερού εξυπηρετείται από το Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης Σουφλίου με γεωπόνο ο οποίος επισκέπτεται το Τυχερό δύο φορές την εβδομάδα. Στον Δήμο απασχολείται ένας γεωπόνος ως μόνιμος υπάλληλος καθώς και δύο τεχνολόγοι γεωπόνοι, ένας στην Δημοτική Επιχείρηση Τοπικής Ανάπτυξης Τυχερού και ένας στον Αγροτικό Συνεταιρισμό. Στο Τυχερό επίσης λειτουργεί κατάστημα γεωργικών εφοδίων.

5. Υπάρχει Αγροφύλακας

Στο Δήμο Τυχερού υπάρχουν τέσσερις αγροφύλακες δύο στο Τυχερό, ένας στον Προβατώνα και ένας στην Λευκίμη.

6. Χρήση λιπασμάτων ή φυτοφαρμάκων

Χαρακτηριστικό του τρόπου καλλιέργειας του Δήμου, είναι η χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων κατόπιν συμβουλής γεωπόνου.

7. Προγράμματα Γεωργικής Υποδομής

- Στο Δήμο Τυχερού εκτελούνται:
- α) αγροτική οδοποιία
 - β) συντηρήσεις αναχωμάτων
 - γ) φράγμα Λύρας

8. Κατακερματισμός Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων

Το σύνολο των γεωργικών εκμεταλλεύσεων χαρακτηρίζει ο κατακερματισμός ο οποίος είναι μεγάλος στον Δήμο της περιοχής μελέτης.

9. Προσφορά Αναδασμός

Στο Δήμο Τυχερού στο Δημοτικό Διαμέρισμα Τυχερού έχει γίνει αναδασμός στον κυρίως κάμπο το 1985 – 1986, στο Φυλακτό το 1983 καθώς και στις πεδινές και αγροτικές εκτάσεις του Δήμου. Αναδασμός πρόκειται να γίνει στο σύνολο της Θυμαριάς καθώς και στις ορεινές εκτάσεις του διαμερίσματος Λύρας. Αισθητή είναι η ανάγκη για αναδασμό στη Λευκίμη, στον Προβατώννα και στην Ταύρη.

10. Βιολογικές Καλλιέργειες – Βιολογικά Προϊόντα

Στο σύνολο της περιοχής μελέτης η προσπάθεια για την καλλιέργεια Βιολογικών προϊόντων βρίσκεται στα πρώτα στάδια και δεν μπορούμε να μιλήσουμε για αξιοσημείωτες ποσότητες. Πέρα από την καλλιέργεια κάποιων ειδών λαχανικών και φρούτων χωρίς την χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων από μεμονωμένους ιδιώτες, υπάρχει ένας οικολογικός αμπελώνας στο Φυλακτό (Δ.Ε.Τ.Α.Τ.) Δημοτική Επιχείρηση Τοπικής Ανάπτυξης Τυχερού και ένα οικολογικό αγρόκτημα στην Λίμνη Τυχερού όπου απασχολούνται άτομα με ειδικές ανάγκες.

11. Παραδοσιακά προϊόντα

Τα παραδοσιακά προϊόντα είναι κυρίως τα γλυκά κουταλιού, η μαρμελάδα βατόμουρο, καθώς και χυλοπίτες, κους-κους, τραχανάς. Το κατεχοχην παραδοσιακό προϊόν είναι τα πεπόνια. Τα πεπόνια αποτελούν αναγνωρισμένα παραδοσιακά προϊόντα σε πανθρακικό επίπεδο.

12. Αρωματικά –φαρμακευτικά φυτά

Δεν υπάρχουν αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά εκτός από τα συνηθισμένα είδη που συναντώνται και αλλού όπως ρίγανη και χαμομήλι.

13. Μεταποίηση, τυποποίηση, κατάψυξη αγροτικών προϊόντων

Στο Δήμο Τυχερού ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Κοινής Γεωργικής Εκμετάλλευσης Τυχερού Έβρου (Α.Σ.Κ.Γ.Ε.Τ.) ιδρύθηκε το 1990 από 27 αγρότες της περιοχής του Δήμου Τυχερού αναπτύσσοντας δραστηριότητα που καλύπτει την παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων όπως την κατασκευή, συντήρηση, αγορά και ενοικίαση μηχανημάτων και εργαλείων για την εξυπηρέτηση των συνεταιίρων. Το 1991

κατασκευάστηκε μονάδα διαλογής – τυποποίησης και συσκευασίας σπαραγγιού συνολικής έκτασης 700 m², συμπεριλαμβανομένων και ψυκτικών χώρων εμβαδού 120 m² σε ιδιόκτητο οικόπεδο συνολικής έκτασης 19.949 m². Το 1999 ολοκληρώθηκε η επέκταση του εργοστασίου με την κατασκευή κτιρίου, παραπλευρώς του ήδη υπάρχοντος συνολικής έκτασης 1.728 m² με ψυκτικούς θαλάμους 192 m², στο οποίο λειτούργησε πλήρη γραμμή κονσερβοποίησης σπαραγγιού. Επίσης κατασκευάστηκε αποθηκευτικός χώρος (ΤΟΛ) εμβαδού 1.100 m². Ο Συνεταιρισμός επεκτείνοντας τις δραστηριότητές του και σε άλλα προϊόντα και στα πλαίσια του Leader II εκπονεί και υλοποιεί τα εξής έργα:

- A) επεξεργασία – τυποποίηση λαχανικών
- B) Γραμμή παραγωγής μαρμελάδας από μικρά φρούτα.

14. Εμπορία αγροτικών προϊόντων – μέγεθος ιδιοκατανάλωσης

Στο Δήμο Τυχερού ο Α.Σ.Κ.Γ.Ε.Τ. ασχολείται με την εμπορία αγροτικών προϊόντων (λαχανικά, φρούτα) που παράγει ο ίδιος ο Συνεταιρισμός αλλά και άλλοι παραγωγοί της περιοχής. Πρόσφατα έχει υπογραφεί σύμβαση με τον Στρατό για την προμήθεια αγροτικών προϊόντων για τις ανάγκες της σίτισης. Επίσης υπάρχει ο αγροτικός συνεταιρισμός Τυχερού, το συνεταιριστικό εκκοκκιστήριο βάμβακος που εδρεύει στον Προβατώννα καθώς και ιδιώτες έμποροι.

15. Εκτιμήσεις για τα γεωργικά μηχανήματα

Υπάρχουν αρκετά γεωργικά μηχανήματα για την κάλυψη των αναγκών των αγροτών της περιοχής μελέτης. Ξένα γεωργικά μηχανήματα χρησιμοποιούνται σε ειδικές περιπτώσεις όπως η σπορά και η συλλογή βαμβακιού, ζαχαρότευτλων κ.λπ.

16. Στοιχεία γεωργικής εκπαίδευσης

Η γεωργική εκπαίδευση των αγροτών γίνεται μέσα από το ΚΕΓΕ Αλεξανδρούπολης, τα ΚΕΚ Έβρος Εκπαιδευτική με έδρα το Αρδάνιο Φερών και Διάλογος με παράρτημα στο Φυλακτό.

17. Προγράμματα κατάρτισης των αγροτών τα τελευταία χρόνια

Τα προγράμματα κατάρτισης των αγροτών έχουν ως αντικείμενο τη φυτική και ζωϊκή παραγωγή (Κ.Ε.Κ. Έβρος Εκπαιδευτική).

18. Νέες επενδύσεις στον πρωτογενή τομέα

Δήμος Τυχερού:

1. Αναπτυξιακός νόμος:
 - A) Εκτροφείο χελιών
 - B) Διαλογητήριο – συσκευαστήριο σπαραγγιών

Γ) Κονσερβοποίηση σπαραγγιών

2. Leader:

A) πρότυπο αγρόκτημα καλλιέργειας σπαραγγιού

B) Τυποποίηση – επεξεργασία λαχανικών (ΑΣΚΓΕΤ)

Γ) Μονάδα επεξεργασίας – τυποποίησης μικρών φρούτων (ΑΣΚΓΕΤ)

Δ) Γραφείο Marketing (ΑΣΚΓΕΤ)

Ε) Αξιοποίηση προϊόντων τοπικής παραγωγής (ΑΣΚΓΕΤ)

Στ) Πρότυπο κτηνοτροφικό αγρόκτημα (ΔΕ.Τ.Α.Τ.)

Ζ) Οικολογικό αγρόκτημα (ΔΕ.Τ.Α.Τ.)

5.5 Συμπεράσματα για την γεωργία του Δήμου Τυχερού

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία σχετικά με την συνολική κατάσταση της γεωργικής παραγωγής στην περιοχή του Δήμου Τυχερού προκύπτουν τα συμπεράσματα:

- I. Χαρακτηριστικό στοιχείο του Δήμου είναι το ημιορεινό της περιοχής που καταλαμβάνει το 54% της συνολικής έκτασής του ενώ οι υπόλοιπες εκτάσεις είναι πεδινές.
- II. Η εκμηχάνιση της γεωργικής παραγωγής, με δεδομένο το είδος των καλλιεργειών στην περιοχή, θεωρείται ικανοποιητική.
- III. Τα διαθέσιμα γεωργικά μηχανήματα και κυρίως οι ελκυστήρες (τρακτέρ), οι θεριζοαλωνιστικές, τα χορτοσυλλεκτικά, οι τευτλοεξαγωγείς και βαμβακοσυλλεκτικές δεν περιορίζουν τις δραστηριότητές τους στα όρια του Δήμου Τυχερού αλλά επεκτείνονται και στους όμορους Δήμους.
- IV. Επισημαίνεται ότι ο Δήμος Τυχερού υστερεί στην ανάπτυξη του αγροτικού εξηλεκτρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η Βιομηχανία στο Δήμο Τυχερού κυριαρχείται από μία (1) μεγάλη πανελλαδικής εμβέλειας βιομηχανική μονάδα (ΑΚΡΙΤΑΣ – επεξεργασία ξύλου), η οποία απασχολεί ένα μεγάλο ποσοστό της τάξης του 37,2% του εργατικού δυναμικού της μεταποίησης.

Πίνακας 6α. Μεγάλη Βιομηχανία

ΤΟΠΟΣ	ΕΙΔΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
ΠΡΟΒΑΤΩΝΑΣ	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΞΥΛΟΥ	ΑΚΡΙΤΑΣ Α.Ε.	230
Σύνολο απασχόλησης			230

Στο Τυχερό επίσης δραστηριοποιείται και η ΣΥΝΕΚΟ, συνεταιριστική ανώνυμη εταιρεία εκκόκκισης βαμβακιού με έδρα τον Προβατώνα. Οι δύο μεγάλες μονάδες με μεγάλο όγκο παραγωγής και απασχόλησης φαίνεται ότι προτίμησαν την περιοχή ως γεωγραφική θέση στο κέντρο του νομού και εθνικός άξονας (ΣΥΝΕΚΚΟ, ΑΚΡΙΤΑΣ) και λιγότερο ως τόπο πρώτων υλών, γιατί αυτές βρίσκονται σε διπλανούς δήμους.

Τα κύρια βιομηχανικά προϊόντα της περιοχής εξειδικεύονται σε:

- Είδη διατροφής (σπαράγγια)
- Είδη ξυλείας

Οι σπουδαιότερες αγορές των μεταποιητικών επιχειρήσεων σύμφωνα με έρευνα του γραφείου Βιομηχανικής Αλλαγής Έβρου είναι για τις μεν μικρές επιχειρήσεις η τοπική αγορά και δευτερευόντως η περιφερειακή και εθνική. Για τις δε μεσαίου και μεγάλου μεγέθους κυρίως η εθνική και στη συνέχεια οι αγορές διπλανών χωρών (Βουλγαρία, Τουρκία).

Από την ίδια την έρευνα προκύπτει ότι οι μικρές και οι μεγάλες επιχειρήσεις της περιοχής εκδηλώνουν έντονο ενδιαφέρον για τις αγορές των γειτονικών χωρών, αλλά για διαφορετικούς η κάθε μία λόγους δεν το τολμούν. Άλλοτε γιατί φοβούνται ακόμα τις παραπάνω αγορές, άλλοτε δεν τις γνωρίζουν και άλλες φορές γιατί δεν υποστηρίζονται από πουθενά.

Ένα άλλο στοιχείο της βιομηχανίας της περιοχής είναι η έλλειψη οργανωμένων χώρων εγκατάστασης με τις αντίστοιχες εξυπηρετήσεις, υποστηρίξεις και μεταξύ τους συμπληρωματικές επιχειρηματικές συνεργασίες. Οι χώροι εγκατάστασης, οι επιχειρηματικές

θερμοκοιτίδες, τα τεχνολογικά πάρκα, τα κέντρα ενημέρωσης, τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης και τα προγράμματα κατάρτισης αποτελούν επίσης σημαντικά στοιχεία για παραπέρα συνεργασία και προοπτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Το εμπόριο στην περιοχή είναι τοπικής σημασίας και εξυπηρετεί το μόνιμο πληθυσμό σε βασικά καταναλωτικά αγαθά.

Συνολικά έχουν καταγραφεί στην περιοχή του Δήμου Τυχερού 82 εμπορικές επιχειρήσεις οι οποίες όλες στο σύνολο τους είναι ατομικές. Οι μισές (40) στεγάζονται σε ενοικιαζόμενους χώρους και οι υπόλοιπες σε ιδιόκτητους χώρους.

Η συντριπτική πλειοψηφία των εμπορικών επιχειρήσεων ασχολείται αποκλειστικά με το λιανικό εμπόριο.

Πίνακας 7α.

ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ	7
ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΑ	7
FAST FOOD	4
ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΑ	4
ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΑ	3
ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ	3
ΦΡΟΝΤ. ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣ. & ΦΡΟΝΤ. ΜΑΘ. & ΦΥΣΙΚΗΣ	3
ΥΓΡΑ ΚΑΥΣΙΜΑ	3
ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ	3
ΞΥΛΟΥΡΓΕΙΑ	3
ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΑ	3
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝΔΥΣΗΣ	3
ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝ,	3
ΚΑΦΕΝΕΙΑ	3
ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΑ	2
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ	2
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ	2
ΣΥΝΕΡΓ. & ΑΝΤΑΛ. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	2
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	2
ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ	2
ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ	2
ΠΙΤΣΑΡΙΕΣ	2

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ	2
ΜΠΑΡ	2
ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟ	1
ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟ	1
ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ – ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ	1
ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΠΛΩΝ	1
ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝ/ΜΟΣ	1
ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ	1
ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	1
ΓΗΠΕΔΟ 5x5	1
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	1
ΣΥΝΟΛΟ	82

Πηγή: Γραφείο Βιομηχανικής Αλλαγής Έβρου

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι την πρώτη θέση κατέχουν οι καφετέριες (7), την δεύτερη και τρίτη θέση κατέχουν τα καταστήματα με είδη διατροφής, την τέταρτη θέση κατέχουν τα κομμωτήρια, τα περίπτερα, τα φροντιστήρια ξένων γλωσσών, τα υγρά καύσιμα, τα ηλεκτρικά και τα ξυλουργεία, τα καταστήματα ρούχων, οι καφετέριες με ηλεκτρονικά και τα καφεενεία. Την Πέμπτη θέση κατέχουν τα ανθοπωλεία, τα ζαχαροπλαστεία, τα βιβλιοπωλεία, τα φαρμακεία, τα συνεργεία αυτοκινήτων, τα καταστήματα με οικοδομικά, αγροτικά υλικά και είδη δώρων, οι πιτσαρίες και τα μπαρ. Τέλος την έκτη θέση κατέχουν το αρτοποιείο, το φωτογραφείο, τα καταστήματα με είδη υγιεινής και έπιπλα, τα λογιστικά, ο αγροτικός συνεταιρισμός και τέλος τα καταστήματα άθλησης.

Ανοιχτές αγορές (λαϊκές) λειτουργεί μία στο Δήμο Τυχερού σε υπαίθριο χώρο μία φορά την εβδομάδα στην οποία συμμετέχουν εκτός από τοπικούς πωλητές και παραγωγούς ένας μεγάλος αριθμός ξένων πωλητών κυρίως από Αλεξανδρούπολη.

Τα πολυκαταστήματα και οι αλυσίδες των μεγάλων Σούπερ – Μάρκετ λείπουν ακόμα από την περιοχή, ενώ έχουν εγκατασταθεί πρόσφατα σε διπλανές πόλεις, πράγμα που δείχνει ότι δεν θα αργήσουν να εισέλθουν και στην τοπική αγορά με όλες τις θετικές και αρνητικές τους συνέπειες στα καταστήματα και τους καταναλωτές.

7.1 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η παραπάνω διάρθρωση του εμπορίου χαρακτηρίζεται από:

- Το μικρό μέγεθος των μονάδων
- Το χαμηλό σχετικά επίπεδο γνώσεων, ενημέρωσης και πληροφόρησης των εμπόρων
- Τις υποβαθμισμένες επαγγελματικές εγκαταστάσεις
- Την χαμηλή ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών και προϊόντων.

7.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία σχετικά με την εμπορική δραστηριότητα στην περιοχή του Δήμου Τυχερού προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα.

- 1) Οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι μικρές και ατομικές.
- 2) Τα περισσότερα είναι μικροκαταστήματα με απασχόληση ενός ατόμου (70% ιδιόκτητες).
- 3) Το 80% των καταστημάτων είναι μικρού μεγέθους χωρίς να μπορούν να εξασφαλίσουν βιωσιμότητα κάτω από σκληρότερες συνθήκες ανταγωνισμού. Αύξηση παρατηρείται στις καφετέριες, στα ψητοπωλεία και στα Fast-Food, ενώ μειώνεται ο αριθμός των καταστημάτων εγχώριων προϊόντων (λόγω της νέας μονάδας στρατού).
- 4) Το σύνολο του εμπορίου χαρακτηρίζεται από την τάση εξυπηρέτησης τοπικής αγοράς χωρίς να επεκτείνεται σε άλλες περιοχές, προωθώντας εγχώρια προϊόντα.

Η έλλειψη ενός πολυκαταστήματος, η μη συνεργασία και δικτύωση ή ένωση κεφαλαίων, δείχνει ότι ακόμα το εμπορικό δίκτυο λειτουργεί με τις παλιές του δομές και απειλείται ανά πάσα στιγμή με την εξαφάνισή του από την επερχόμενη επέλαση των μεγάλων καταστημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η εξέλιξη του τουρισμού στην Ελλάδα

Τα κυριότερα σημεία που μπορούν να αποτελέσουν την αφετηρία εκτιμήσεων για την συνολική τουριστική κίνηση των ετών 2000, 2001 και 2002 στη χώρα μας, με βάση τα πρόσφατα συγκεντρωτικά στοιχεία που μας διέθεσε η Ε.Σ.Υ.Ε. – έχοντας πάντοτε υπόψη τον προσωρινό χαρακτήρα των στοιχείων και με δεδομένη τη σχετική αξιοπιστία των μεθόδων δειγματοληψίας, συγκέντρωσης και στατιστικής επεξεργασίας της Ε.Σ.Υ.Ε. είναι τα ακόλουθα:

8.1 Η τουριστική κίνηση του 2000

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. η άνοδος της τουριστικής κίνησης το 2000 ήταν αρκετά αξιόλογη και η αύξηση του αριθμού των αφίξεων αλλοδαπών στα σύνορα έφθασε το 7,66% έναντι 11,43% του 1999 ως προς το 1998. Επισημαίνεται ότι το ποσοστό της συνολικής αύξησης των αφίξεων το 2000, ακόμη και αν από το σύνολο των αφίξεων αλλοδαπών αφαιρεθεί ο αριθμός των αφίξεων από την Αλβανία, την Π.Γ.Δ.Μ. και την Βουλγαρία, για τις οποίες εικάζεται ότι δεν έχουν ως σκοπό ταξιδιού τις διακοπές, αλλά άλλους σκοπούς είτε τουριστικούς (όπως π.χ. επίσκεψη συγγενών ή φίλων) ή και μη τουριστικούς (όπως π.χ. εργασία), φτάνει το 6,6%.

Παρατηρείται, ωστόσο, ότι τα τελευταία χρόνια έχουν επέλθει σημαντικές μεταβολές στην κατανομή της αεροπορικής κίνησης των τουριστών στην ελληνική επικράτεια και στον ρόλο των περιφερειακών αεροδρομίων. Το μερίδιο του αεροδρομίου της Αθήνας (Ελληνικού και από τον Μάρτιο του 2001, Σπάτων) ως πύλη εισόδου τουριστών τείνει να μειώνεται. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. Ενώ το 1989 στο αεροδρόμιο της Αθήνας έφτανε ο ένας στους τρεις τουρίστες που ταξίδευαν αεροπορικά προς τη χώρα μας (το 32% του συνόλου), το έτος 2000 το ποσοστό αυτό αποτελούσε μόνο το 26,8%.

- ✓ Ο συνολικός αριθμός αφίξεων αλλοδαπών με έκτακτες ναυλώσεις πτήσεις (**charter**) παρουσίασε μικρότερη αύξηση κατά 2,1%. Επισημαίνεται ωστόσο η διαφοροποιημένη τιμολογιακή πολιτική των τακτικών αερομεταφορέων και η πρακτική των χαμηλών ομαδικών ναύλων και των κοινών κωδικών πτήσεων, η μετατροπή έκτακτων πτήσεων

σε τακτικές κ.λπ. που αλλοιώνουν τη γενική σημασία των μεταβολών αυτών ως προς την κατανομή των αεροπορικών αφίξεων στους προορισμούς.

- ✓ Οι **οδικές** αφίξεις και ο αριθμός των αφίξεων αλλοδαπών με **κρουαζιερόπλοια** από το εξωτερικό (οι οποίοι καταχωρίζονται διεθνώς ως «ημερήσιοι επισκέπτες») παρουσίασαν σημαντική αύξηση κατά το 2000.
- ✓ Διαφορετική είναι η εικόνα που εμφανίζουν οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα. Αυτό μπορεί να οφείλεται **σε τέσσερις πιθανούς λόγους:**
 - 1) Γίνεται ούτως ή άλλως **υποεκτίμηση** του συνολικού αριθμού των διανυκτερεύσεων, δεδομένου ότι δεν καταμετράτε από την Ε.Σ.Υ.Ε. ο αριθμός διανυκτερεύσεων σε μια σημαντική κατηγορία καταλυμάτων, όπως είναι τα μη κύρια καταλύματα (ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια και διαμερίσματα).
 - 2) Το μεγαλύτερο μερίδιο των πρόσθετων αφίξεων διοχετεύτηκε προς τα μη κύρια καταλύματα και προέρχεται ίσως από το διευρυνόμενο τμήμα της αγοράς αυτό των πωλήσεων της **τελευταίας στιγμής (Last Minute)**.
 - 3) Ένα ενδεχόμενο να έχει πραγματοποιηθεί η διαφαινόμενη τάση **για μείωση της διάρκειας των διακοπών** ανά ταξίδι που μεταφράζεται σε μείωση της διάρκειας παραμονής των επισκεπτών και του αριθμού των πραγματοποιούμενων διανυκτερεύσεων ανά τουρίστα.
 - 4) Οι προαναφερθέντες παράγοντες επενέργησαν διαφοροποιημένα είτε μεμονωμένα, είτε συσσωρευτικά στους επιμέρους προορισμούς κάθε περιοχής, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται σημαντικές αποκλίσεις από τη μέση εικόνα.

Οι εισπράξεις από τις τουριστικές υπηρεσίες στο σύνολο του 2000 σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος έφθασαν τα 9.221 εκατομμύρια δολάρια ή 10.207 ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση κατά 4,99% ή 21,3% αντίστοιχα.

8.2 Η τουριστική κίνηση του 2001

Παρά την κρίση που παρουσιάστηκε σε αρκετούς διεθνείς τουριστικούς προορισμούς μετά τον Σεπτέμβριο του 2001, οι επιπτώσεις της κρίσης της 11/09/01 στον ελληνικό εισερχόμενο τουρισμό δεν φαίνεται να είχαν γενικευμένη έκταση, ενώ αντίθετα δεν εμπόδισαν να εμφανίζονται στο σύνολο του έτους αυξημένες τουριστικές ροές από τις περισσότερες αγορές.

Ο αριθμός των αλλοδαπών τουριστών που έφθασαν στη χώρα μας κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2001 σύμφωνα με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. ξεπέρασε τα 14 εκατομμύρια (14.033.378 χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι 691.367 αφίξεις με κρουαζιέρες από το εξωτερικό, οι οποίες θεωρούνται ως «ημερήσιες επισκέψεις»). **Επισημαίνουμε ότι ακόμη και εάν από το σύνολο αφαιρεθεί ο όγκος των ούτως ή άλλως αμφίσημων αφίξεων από την Αλβανία η συνολική αύξηση των αφίξεων αλλοδαπών τουριστών που προκύπτει είναι αξιόλογη και φτάνει το 4,99%.**

- ✓ Οι ακαθάριστες εισπράξεις από τον τουρισμό το 2001 έφθασαν τα 10.948 εκατομμύρια ευρώ σημειώνοντας αύξηση έναντι του 2000 κατά 1,9%. Κατά τους πρώτους επτά μήνες του έτους η αύξηση ήταν 7,5% ενώ μειώθηκαν το πεντάμηνο Αυγούστου – Δεκεμβρίου σύμφωνα με τα στοιχεία της τράπεζας της Ελλάδος.

8.3 Η τουριστική κίνηση το 2002

Οι τάσεις σχετικής ανάκαμψης της τουριστικής κίνησης στη χώρα μας τους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο ήταν περιορισμένες και φαίνεται ότι δεν υπερκάλυψαν τη γενική συγκράτηση των πρώτων μηνών του έτους. Έτσι εκτιμάται ότι οι πρώτοι εννέα μήνες του 2002 κλείνουν με ελαφρά γενική μείωση των αφίξεων, η οποία συνοδεύεται από ενδεχόμενη σημαντικότερη μείωση των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα.

Επισημαίνουμε ότι μολονότι σημαντικό μέρος της συνολικής μείωσης του αριθμού των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών αναπληρώνεται από την εγχώρια ζήτηση, εντούτοις σε ορισμένους προορισμούς και σε ορισμένα είδη καταλυμάτων η μείωση αυτή γίνεται ιδιαίτερα αισθητή, με έντονο αντίκτυπο στις τοπικές τουριστικές επιχειρήσεις αλλά και ευρύτερα στην τοπική οικονομικά και κοινωνία. Οι επιπτώσεις αυτής της τάσης γίνονται εμφανείς στον κύκλο εργασιών ορισμένων επιχειρήσεων και επεκτείνονται, αφενός από την τάση να μειώνεται η μέση διάρκεια των διακοπών που πραγματοποιούνται ανά επιμέρους προορισμό και αφετέρου λόγω των σημαντικών εκπτώσεων που έχουν παράσχει πολλές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις καθώς και επιχειρήσεις βοηθητικών καταλυμάτων αλλά επίσης και από το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών. Σε ορισμένες καταστάσεις συντέλεσε το επίπεδο της προσφοράς υπηρεσιών, ο «κορεσμός» του φυσικού περιβάλλοντος και το κόστος ζωής του επισκέπτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

9.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Η Θράκη είναι περιοχή που διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία ευνοούν την ανάπτυξη του τουρισμού. Συνδυάζει φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά που υπό κανονικές συνθήκες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις για ανάπτυξη της τουριστικής αγοράς στην περιοχή.

Η ύπαρξη σημαντικών φυσικών, πολιτιστικών και αρχαιολογικών μνημείων στη Θράκη επιτρέπει την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο περιβαλλοντικός – πολιτιστικός τουρισμός, ο ορεινός – περιηγητικός – κυνηγετικός τουρισμός, ο ιαματικός τουρισμός,

ο αγροτουρισμός κ.λπ. Πράγματι, τα τελευταία χρόνια καταβάλλονται προσπάθειες για την ανάπτυξη του τουρισμού στην περιοχή, οι οποίες εστιάζουν κυρίως στην υλοποίηση προγραμμάτων εναλλακτικού τουρισμού. Είναι περιοχή σημαντική και πλούσια τόσο σε φυσικούς όσο και σε πολιτιστικούς πόρους.

Η περιοχή της Θράκης είναι κατάλληλη για διαφοροποιημένες μορφές τουρισμού, που προσελκύουν υψηλότερες εισοδηματικές κατηγορίες και εναρμονίζονται με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής:

- προστατευόμενοι βιότοποι (Νέστος, Βιστωνίδα, Έβρος)
- ορεινοί δασικοί όγκοι (Ροδόπη, Έβρου)
- σημαντικές αρχαιότητες(Άβδηρα, Μαρώνεια, Σαμοθράκη, Τραιανούπολη κ.λ.π)
- Βυζαντινά μνημεία (Φέρες, Διδ/χο)

Με την ομαλοποίηση των συνθηκών στα Βαλκάνια, θα ελευθερωθούν οι οδικές προσβάσεις προς την χώρα μας, που εξυπηρετούν άμεσα τον τουρισμό της Θράκης,

προσφέροντας ασφαλέστερη διακίνηση των ταξιδιωτών - τουριστών και αύξηση του όγκου των.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ για τις διανυκτερεύσεις σε Ελλάδα και Θράκη (έτη 2000, 2001 και 2002) επισημαίνουμε τα εξής:

- από το σύνολο των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα που καταγράφηκαν στη χώρα την τελευταία τριετία μόλις το 1,1% έως 1,2% πραγματοποιήθηκε στη περιοχή της Θράκης.
- αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζουν και οι αφίξεις, αφού την ίδια περίοδο, μόλις το 2,0% έως 2,4% του συνόλου των επισκεπτών-τουριστών κατευθύνθηκαν στην Θράκη.
- ο Νομός Έβρου συγκεντρώνει κατά την προαναφερθείσα περίοδο τον μεγαλύτερο αριθμό αφίξεων-διανυκτερεύσεων τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα και ακολουθούν ο Νομός Ροδόπης και ο Νομός Ξάνθης.

Συγκεκριμένα:

- * Στο Νομό Έβρου αντιστοιχεί το 55,3% των αφίξεων στη Θράκη,
- * Στο Νομό Ροδόπης το 28,8% και
- * Στο Νομό Ξάνθης μόλις το 15,8%.

Ομοίως,

- * στο Νομό Έβρου αντιστοιχεί το 51,4%,
- * στο Νομό Ροδόπης το
- * 30,1% και στο Νομό Ξάνθης το 18,5%

του συνόλου των διανυκτερεύσεων στη Θράκη.

Στους νομούς της Θράκης παρατηρείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους κίνηση επισκεπτών, η οποία διατηρεί σχεδόν σταθερή την πληρότητα στα ξενοδοχειακά καταλύματα, κυρίως των πρωτευουσών των νομών, ακόμα και κατά τους χειμερινούς μήνες. Οι επισκέπτες αυτοί είναι ημεδαποί, οι οποίοι μετακινούνται στην περιοχή για λόγους

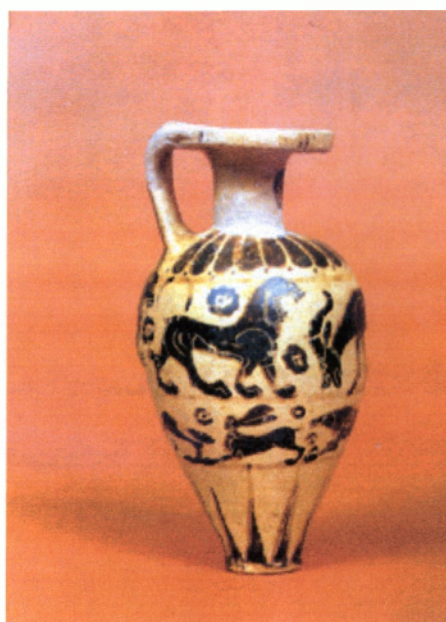
επαγγελματικούς (εμπορικοί αντιπρόσωποι, μεταφορές κ.λ.π), αλλά και λόγω του Πανεπιστημίου και των στρατιωτικών μονάδων.

Ο αριθμός των αφίξεων - διανυκτερεύσεων σε campings είναι πολύ χαμηλότερος από τον αντίστοιχο στα ξενοδοχειακά καταλύματα στη Θράκη και τους επιμέρους νομούς. Παράλληλα, ιδιαίτερα χαμηλός είναι ο αριθμός των αφίξεων - διανυκτερεύσεων στα campings των νομών Έβρου και Ροδόπης, σε σχέση με το σύνολο των αντίστοιχων αφίξεων - διανυκτερεύσεων σε campings για το σύνολο της Χώρας.

Όλες οι προαναφερθείσες παρατηρήσεις, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι στη Θράκη και τους επιμέρους Νομούς, ο τουρισμός δεν ακολουθεί το μοντέλο του μαζικού τουρισμού που σχετίζεται με τους υψηλούς αριθμούς αφίξεων και διανυκτερεύσεων και τις υψηλές πληρότητες κατά τους μήνες αιχμής.

Ο τουρισμός της περιοχής είναι τουρισμός «διέλευσης» κυρίως όσον αφορά τους ημεδαπούς, ο οποίος έχει μικρή μέση διάρκεια παραμονής, διατηρώντας όμως τη ζήτηση για τα ξενοδοχειακά καταλύματα και τους χειμερινούς μήνες.

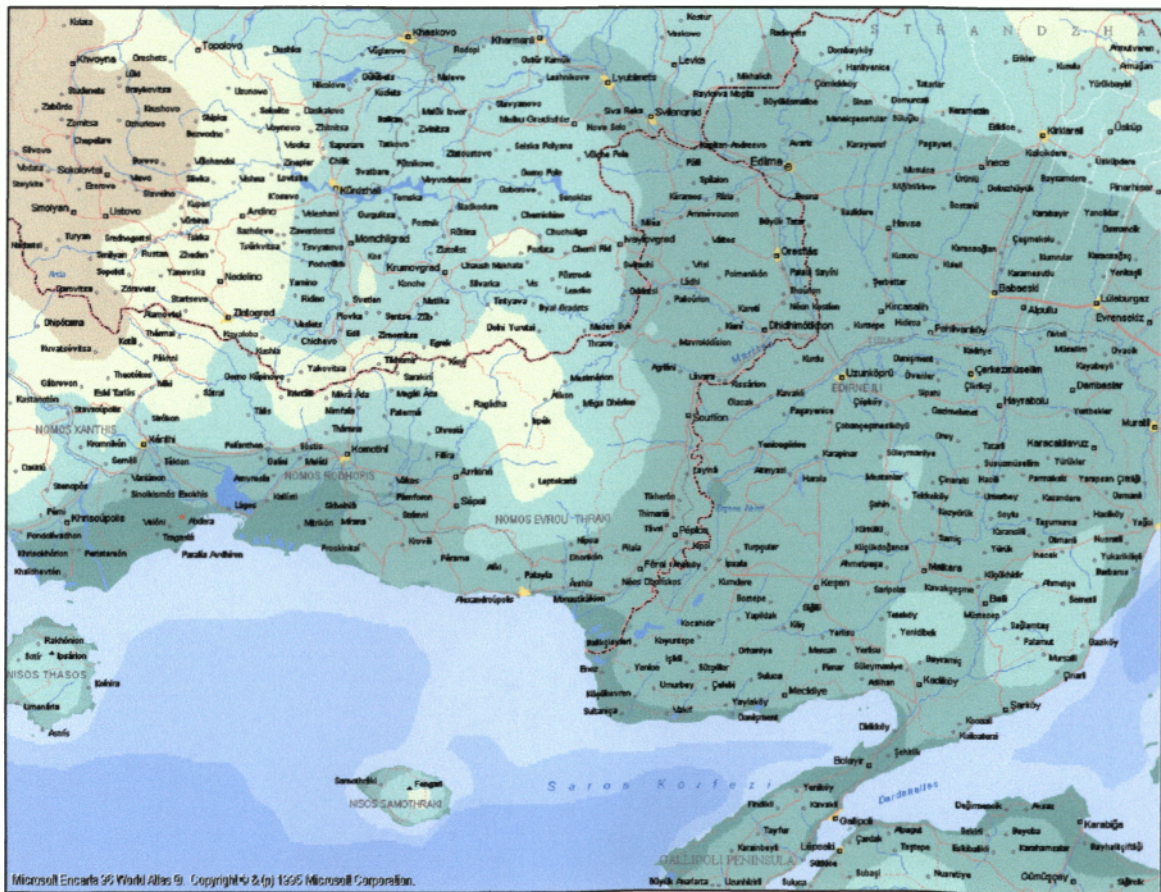
Παράλληλα, ο τουρισμός παραθεριστικού τύπου αφορά τους αλλοδαπούς τουρίστες, καθώς και τους ημεδαπούς που συγκεντρώνονται στα campings της Θράκης, στις παράλιες περιοχές των Νομών και στη Σαμοθράκη, χωρίς όμως να αγγίζει τα όρια του μαζικού τουρισμού.

9.2 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ

Ο Νομός Έβρου αποτελεί το ανατολικό τμήμα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Είναι το ανατολικότερο τμήμα της Ελλάδας και η πύλη της ευρωπαϊκής ένωσης προς Ασία.

Συνολικά ο νομός καλύπτει έκταση **4.242 τ.ετρ. χιλ.**, δηλαδή ποσοστό 30,9% περίπου της όλης έκτασης της περιφέρειας και έχει **πληθυσμό 149.354** (απογραφή 2001).

Χωρίζεται σε 13 Δημοτικά διαμερίσματα:

- 1) Αλεξανδρούπολης
- 2) Τραϊανούπολης
- 3) Φερών
- 4) Τυχερού
- 5) Σουφλίου
- 6) Ορφέα
- 7) Διδυμοτείχου
- 8) Μεταξάδων
- 9) Ορεστιάδας

- 10) Ν. Βύσσας
- 11) Κυπρίνου
- 12) Τριγώνου
- 13) Σαμοθράκης

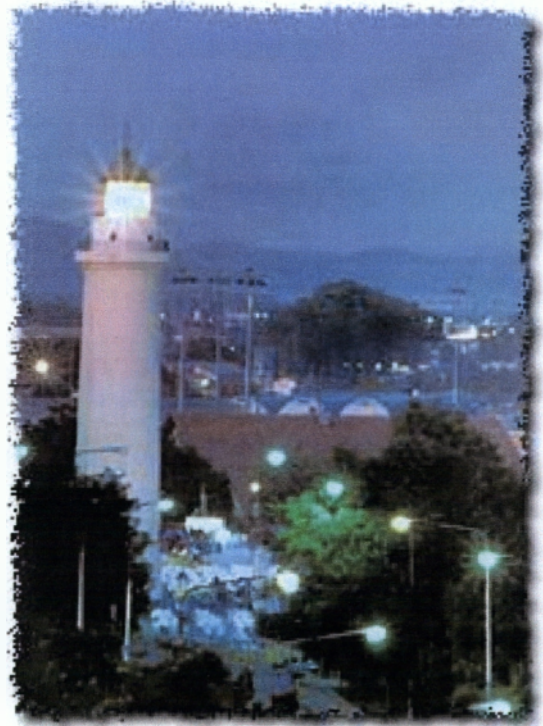
Πρωτεύουσα του νομού είναι η Αλεξανδρούπολη.

Ο νομός πήρε την ονομασία του από τον ομώνυμο ποταμό, ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος των Βαλκανίων και διασχίζει το Βόρειο – ανατολικό άκρο των συνόρων της Ελλάδας.

Σήμερα ο Έβρος στο χρονικό ορίζοντα του 21^{ου} αιώνα βρίσκεται σε εξέλιξη, σε μια πιτάνια αναπτυξιακή προσπάθεια. Αξιοποιεί με αποφασιστικότητα τους εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, υλοποιεί έργα και παρεμβάσεις πνοής με ταχύρυθμη μεγέθυνση και καθίσταται η συγκεκριμένη περιοχή ισότιμη σε όρους ευημερίας με τις άλλες περιφέρειες της ευρωπαϊκής ένωσης, μια ανοικτή κοινωνία της ισονομίας και ισοπολιτείας για όλους τους Έλληνες πολίτες της περιοχής, χριστιανούς και μουσουλμάνους, με δυνατότητες ισότιμης πρόσβασης στις ευκαιρίες, την ευημερία, τη γνώση και τον πολιτισμό, μια περιοχή με διεθνή ανταγωνιστικότητα, ως πόλος και αφετηρία διείσδυσης και επιρροής στις ενδοχώρες των Βαλκανίων και της παρευξείνιας ζώνης.

Είναι κόμβος των διευρωπαϊκών δικτύων και εφαλτήριο προώθησης ανταλλαγών συνεργασίας στα γόνιμα πεδία του νέου γεωοικονομικού ορίζοντα **θέλει και μπορεί να σχεδιάζει και να υλοποιεί τις αναπτυξιακές τροχιές για το παρόν και το μέλλον του.** Ωστόσο τα σύγχρονα συγκριτικά πλεονεκτήματά του, η θέση του, οι άνθρωποι και ο πολιτισμός συνθέτουν ένα γοητευτικό πορτραίτο.

Είναι περιοχή σημαντική και πλούσια τόσο σε φυσικούς όσο και σε πολιτιστικούς πόρους που προσελκύει κάθε χρόνο πολλούς επισκέπτες.

1. ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

- «Δέλτα Έβρου»
- «Δάσος Δαδιάς» δύο από τους σπανιότερους βιότοπους της Ευρώπης.
- Παράλια ζώνη Αλεξανδρούπολης – Δικέλλων
- Σαμοθράκη (καταρράκτες)

2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

- «Μαρώνεια»
- Σαμοθράκη
- Τραϊανούπολης
- Φέρες
- Τυχερό
- Σουφλί
- Μεταξάδες

3. ΧΩΡΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

- Παναγία Κοσμοσώτειρα στις Φέρες
- Παναγία Πορταίτισσα στην Κορνοφωλιά
- Μονή Δαδιάς

Στην συνέχεια παραθέτονται περισσότερες πληροφορίες για σημαντικά φυσικά και πολιτιστικά μνημεία του νομού Έβρου

ΔΕΛΤΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΕΒΡΟΥ

Το Δέλτα του Έβρου για όσους αναζητούν την τέλεια επαφή με τη φύση, μακριά από τους αποπνικτικούς ρυθμούς του σύγχρονου πολιτισμού. Είναι το ιδανικότερο καταφύγιο εκατομμυρίων πτηνών. Από τα 570 είδη που καταμετρήθηκαν στην Ευρώπη και από τα 425 σε όλη την Ελλάδα τα 308 βρίσκονται εδώ. Είναι το φυσικό μουσείο του

υδροβιότοπου της Ευρωπαϊκής Ηπείρου και προστατεύεται μετά τη συνθήκη Ramsar.

Το Δέλτα του Έβρου μας αφήνει άφωνους σαν μαγεμένους, καταλύοντας μονομιάς κάθε αίσθηση πραγματικότητας, το δέος σε συνταράσσει μπροστά στα τόσα χρώματα και στην απεραντοσύνη του τοπίου. Η ομορφιά λειτουργεί καταλυτικά...

Δέλτα: ένα ζωντανό μουσείο. Η αποθέωση της στοργής, η ομορφιά της ταπεινότητας, η πίστη στο ελάχιστο. Να ζήσει το τελευταίο σπάνιο ζευγάρι του φτερωτού κόσμου, να αναπαραχθεί. Όλα είναι απόρροια της διαμόρφωσης του ψυχισμού και της ανάγκης, απότοκα και αυτά της ερμηνευτικής δεινότητας για το περιβάλλον, τις απέραντες εκτάσεις της άγονης και γόνιμης γης. Απόδειξη το ερωτικό σμίξιμο των Θεών του Ολύμπου με τις Παρθένες στις λίμνες των Νυμφών και Ντράνας.

Περισσότεροι από 50.000 άνθρωποι το χρόνο στρίβουν δεξιά στις Φέρες και από εκεί στο Δέλτα του Έβρου. Οι λίμνες γεμίζουν με εκατοντάδες χιλιάδες πουλιά. **Εικόνες που δεν**

βλέπει κανείς πουθενά αλλού στην Ελλάδα. Ίσως και πουθενά αλλού στην Ευρώπη. Κύκνοι, σιβηριανές, κοκκινόχηνες, χήνες, πάπιες, πελεκάνοι, φοινικόπτερα, ερωδιοί και

παρυδάτια, θαλασσαετοί, σκιτταετοί, βασιλαετοί, γαβία ένα από τα πιο σπάνια πουλιά που με τις φωνές τους σε μαγεύουν.

Δέλτα: Διαθέτει μια ιδιαίτερη σύνθεση βλάστησης και ζωικού κόσμου που το κάνει να διαφέρει από όλους τους ποταμούς της Ευρώπης. Το οδοπορικό στα κανάλια του Έβρου και η έρευνα στην περιοχή επιβεβαιώνουν αυτό που γνωρίζουν όλοι όλοι το επισκέφτηκαν. **Ότι αποτελεί ένα ζωντανό μουσείο της φύσης και της πολιτισμικής κληρονομιάς.** Έχουν καταγραφεί 350 είδη αριών, 40 είδη θηλαστικών και χιλιάδες είδη – ασπόνδυλων (έντομα, μαλάκια, κ.ά.) και το σπουδαιότερο 308 είδη πουλιών από τα 425 που έχουν καταγραφεί στην Ελλάδα.

Το Δέλτα του Έβρου αποτελεί ένα σπορ και ένα ταξίδι με πρωτοποριακούς προορισμούς, γι' αυτούς που θέλουν να γνωρίσουν την ομορφιά της φύσης. Ανταμείβονται αυτοί που ξέρουν πως η Θράκη κρύβει αμέτρητους θησαυρούς.

Ο Δήμος Φερών ανταποκρινόμενος στις απαιτήσεις των καιρών διαθέτει ξεναγούς και βάρκες. Οι ομορφιές της Θράκης πρέπει να δείχνονται.

ΔΑΣΟΣ ΔΑΔΙΑΣ – ΛΕΥΚΙΜΗΣ - ΣΟΥΦΛΙΟΥ

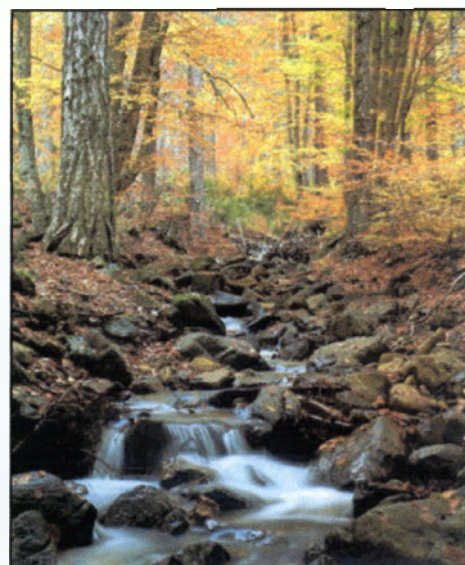
Το δάσος βρίσκεται στο μέσο του Νομού Έβρου και αποτελεί τμήμα της νοτιοανατολικής απόληξης του ορεινού όγκου της Ροδόπης. Εντάσσεται στην πεδινή-ημιορεινή ζώνη, με υψόμετρο που κυμαίνεται από 10 μέχρι 604 μέτρα. Δυτικά της περιοχής βρίσκεται μια ορεινή ζώνη με υψηλότερες κορυφές τη Σάπκα (1.044μ.) και το Σίλο (1.065μ.). Είναι προστατευόμενη περιοχή από το 1980 και περιλαμβάνει δύο ζώνες αυστηρής προστασίας συνολικής έκτασης 72.900 στρεμμάτων, καθώς και μία περιφερειακή ζώνη έκτασης 357.100 στρεμμάτων.

Χλωρίδα

Το ποικίλο ανάγλυφο με την παρουσία ενός μεγάλου αριθμού μικρών και μεγάλων ρεμάτων, οι βραχώδεις σχηματισμοί, τα μικρά και μεγάλα διάκενα του δάσους, οι φυσικοί φράκτες από ποικίλα δασικά είδη και τα αγροκτήματα παραδοσιακών καλλιεργειών συνθέτουν ένα πολύ ενδιαφέρον δασικό τοπίο. Το δάσος αποτελείται από αμιγή και μεικτά είδη δρυός, από άλλα πλατύφυλλα είδη, καθώς και από μαύρη και τραχε ία πεύκη.

Στον πυρήνα της περιοχής κυριαρχεί το πευκοδάσος (με τραχεία πεύκη και λίγες συστάδες μαυροπεύκων).

Στην περιφερειακή ζώνη απαντώνται κυρίως δρυοδάση και μεικτά δάση πεύκων-δρυών και άλλων φυλλοβόλων όπως γαύρος, φράξος και σφενδάμι. Στις νότιες παρυφές υπάρχει εκτεταμένος θαμνότοπος, χαρακτηριστικός των μεσογειακών οικοσυστημάτων, ενώ κατά μήκος των ποταμών αναπτύσσεται πλούσια βλάστηση με ιπιές, λεύκες, οστρυές και πλατάνια που περιβάλλονται από κισσούς και άλλα αναρριχώμενα φυτά.

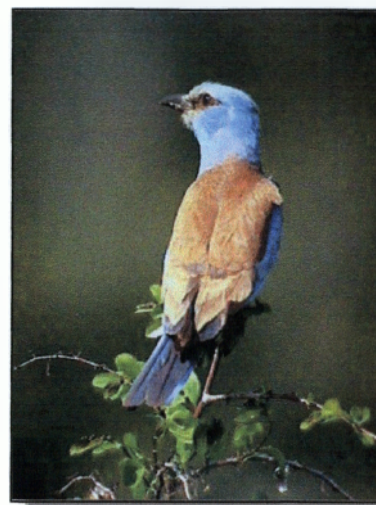
Πανίδα

Η περιοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους βιότοπους για τα αρπακτικά πουλιά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τριάντα έξι είδη ημερόβιων αρπακτικών, από τα 38 της Ευρώπης, βρίσκουν στο δάσος τροφή, μέρη κατάλληλα για φώλιασμα και την απαραίτητη ησυχία για την ευαίσθητη περίοδο της αναπαραγωγής. Από αυτά τα είδη μερικά παραμένουν στο δάσος καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, άλλα περνούν κατά τη μετανάστευση, ενώ 20

περίπου είδη φωλιάζουν στις δασικές εκτάσεις της ευρύτερης περιοχής.

Πρόκειται για το μοναδικό δάσος σε ολόκληρη την Ευρώπη, στο οποίο ζουν και οι τέσσερις ευρωπαϊκοί γύπες: το όρνιο, ο μαυρόγυπας, ο ασπροπάρης και ο γυπαετός. Ιδιαίτερα για το μαυρόγυπα, η προστατευόμενη περιοχή του δάσους έχει εξαιρετική σημασία, διότι, μαζί με την περιοχή της Εξτρεμαδούρας στην Ισπανία, φιλοξενεί τους τελευταίους πληθυσμούς του σπάνιου αυτού αρπακτικού στην Ευρώπη. Από το 1980, όταν άρχισαν να εφαρμόζονται τα μέτρα προστασίας, παρατηρήθηκε ανάκαμψη του πληθυσμού, ο οποίος το 1997 ανήλθε στα 90-100 άτομα. Από το 1988 στη ζώνη αυστηρής προστασίας λειτουργεί ταΐστρα για τα αρπακτικά πουλιά.

Αλλα σημαντικά είδη της ορνιθοπανίδας της περιοχής είναι ο σφηκιάρης, ο θαλασσαετός, η γερακίνα, ο φιδαιτός, το διπλασάινο, το σαΐνι, η αετογερακίνα, ο κραυγαετός, ο βασιλαετός, ο χρυσαετός, ο σταυραετός, ο πετρίτης, ο μπούφος, ο μαυροπελαργός, η χαλκοκουρούνα, η μεσοτσικλιτάρα, η λιοστριτσίδα, ο δρυομυγοχάφτης και ο παρδαλοκεφαλάς.

Το τοπίο και η βλάστηση ολόκληρης της περιοχής χαρακτηρίζονται από έντονη ποικιλομορφία. Εκτεταμένα δάση πεύκων και δρυών εναλλάσσονται με ρεματιές, μικρά χωράφια, βοσκοτόπους και ορθοπλαγιές: ένα μωσαϊκό βιοτόπων όπου βρίσκει καταφύγιο μεγάλος αριθμός ζώων. Μόνο μέσα στην προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί 40 είδη ερπετών και 36 είδη θηλαστικών, όπως η καφέ αρκούδα και η βίδρα, είδη που κινδυνεύουν με εξαφάνιση.

ΜΟΝΗ ΔΑΔΙΑΣ

Βυζαντινό μοναστήρι με κτήτορες τους αυτοκράτορες του Βυζαντίου: Ηράκλειο, Νικηφόρο Φωκά, Τσιμισκή και τον Ιουστινιανό. Η μονή είναι κτισμένη πάνω σε ιερό αρχαίων. Λειτούργησε μεταξύ 1842 και 1912 όπου και ανατινάχτηκε από τους Βουλγάρους. Βρέθηκαν πήλινα ειδώλια, αρχαία όστρακα, νομίσματα, αφιερώματα και μία μαρμάρινη πλάκα με ανάγλυφο το Θράκα Ιππέα που κλάπηκε από τους Βουλγάρους την περίοδο των Βαλκανικών πολέμων 1912-1913 και σήμερα βρίσκεται στο Μουσείο της Σόφιας.

Στην εκκλησία που βρίσκεται στο κέντρο της μονής και η οποία κτίσθηκε αργότερα είναι τοποθετημένες οι εικόνες που σώθηκαν από την ανατίναξη της μονής, όπως αυτή του Αγίου Γεωργίου (1858), η οποία είναι δωρεά ενός Τούρκου ληστή, του Καρατζά Χαλήλ, που όταν μετάνιωσε για τις πράξεις του, έδωσε όλα τα κλοπιμαία για να φτιάξει ο αγιογράφος τον Άγιο Γεώργιο.

Στους κατοχικούς χρόνους ήταν κέντρο συνάντησης των αρχών του Έβρου. Σήμερα είναι ένα από τα μεγαλύτερα Μοναστήρια της Θράκης με πολλούς ξενώνες για φιλοξενία.

ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΟΣΜΟΣΩΤΗΡΑ

Η Παναγιά Κοσμοσώτηρα βρίσκεται στις Φέρες κτίστηκε από τον Ισαάκιο Κομνηνό είναι μικρογραφία της Αγίας Σοφίας. Στο Βόρειο μέρος του Νάρθηκα βρίσκεται ο τάφος του Ισαάκιου Κομνηνού. Τα σπάνια χειρόγραφα της βιβλιοθήκης του Κομνηνού λέγεται ότι βρίσκονται κάτω από το ΒΔ τρούλο του ναού. Το εντοιχισμένο ανάγλυφο "Μονοκέφαλος Αετός" βρίσκεται στο ΝΑ τείχος του ναού. Κατά την κυρία Ε. Γλύκατζη Αρβελέρ την πρόεδρο των Πρυτάνεων Γαλλίας το ανάγλυφο αυτό είναι μοναδικό, δεν υπάρχει σε καμία άλλη Βυζαντινή Εκκλησία και δείχνει ότι εδώ βρίσκεται το Μαυσωλείο των Κομνηνών. Όταν η περιοχή αυτή πέφτει στα χέρια των Τούρκων τα τείχη που περιέβαλαν την Μονή Βήρας γκρεμίζονται και η Παναγία Κοσμοσώτηρα μετατρέπεται σε τζαμί του Σουλεϊμάν ενώ οι εικόνες καλύπτονται με σοβά. Από τους 6 πύργους του τείχους σήμερα σώζονται οι τρεις.

ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ

Η οχύρωση του Διδυμοτείχου ξεκίνησε περίπου τον 8ο αι. Από τον αρχικό οχυρωματικό περίβολο σώζονται πλέον λίγα μόνον τμήματα.

Τα τείχη που διασώζονται σήμερα σε καλή κατάσταση χρονολογούνται στον 13ο και 14ο αι. καθώς και στα χρόνια των σουλτάνων Μουράτ Α' (1362-1389) και Μωάμεθ Α' (1402-1420).

Το τείχος διαθέτει 18 πύργους που απέχουν μεταξύ τους 50-100μ., είναι συνήθως τετράπλευροι ή κυκλικοί, 3 μεγάλες και 5 μικρές πύλες, χτισμένες στις φυσικές προσβάσεις προς την Ακρόπολη.

Μέσα στο κάστρο υπήρχαν οικίες και δημόσια κτίρια, δίκτυο δρόμων και τα υπόσκαφα, δηλαδή τεχνητές σπηλιές λαξευμένες στο εσωτερικό των σπιτιών, που χρησίμευαν για αποθήκες στερεών και υγρών προϊόντων.

Το μεγάλο τζαμί

Είναι το πιο παλιό και πιο μεγάλο τζαμί στην Ευρώπη. Βρίσκεται στην "Εξω συνοικία", εκεί που αναπτύχθηκε η τουρκική και η σύγχρονη πόλη, στη σημερινή κεντρική πλατεία. Η ανοικοδόμησή του ξεκίνησε το 1420 με εντολή του σουλτάνου Μωάμεθ Α' από τον αρχιτέκτονα Ιβάτς πασά.

Είναι κτίσμα ορθογώνιο και έχει έκταση περισσότερο από 1.000 τ.μ. Ανήκει στα νεωτερικά δείγματα της μουσουλμανικής αρχιτεκτονικής. Διαθέτει μεγάλα διάκενα στα θεμέλιά του, που του προσφέρουν αντισεισμική προστασία.

Η εσωτερική διακόσμησή του περιλαμβάνει γνωμικά από το Κοράνι, λέξεις με καλλιγραφικά γράμματα και θαυμάσιες τοιχογραφίες.

Μαυσωλείο Ουρούτς πασά

Το μαυσωλείο του Τούρκου αξιωματούχου υψώνεται πίσω από το Δημαρχείο της πόλης και είναι πιο γνωστό ως «Πυροστιά». Πρόκειται για ταφικό μνημείο του Ουρούτς πασά. Αποτελούνταν από τέσσερις χοντρούς πεσσούς, που κατέληγαν σε τρούλο (σήμερα κατεστραμμένος), ενώ στο εσωτερικό του υπήρχε κρύπτη που καλύπτονταν από ημικυκλική κάμαρα.

Στον Έβρο και στον τουριστικό τομέα διαφαίνονται δύο πεδία επιχειρηματικής δράσης:

A) Πεδίο κλασσικού τουρισμού:

Με την δημιουργία κάμπινγκ, οργανωμένων πλαζ, μαρίνων και ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων.

B) Πεδίο εναλλακτικών μορφών τουρισμού:

Με την ανάπτυξη των εναλλακτικών – ήπιων μορφών τουρισμού που εξασφαλίζουν σεβασμό στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, άμβλυση της εποχικότητας και επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Αυτή τη στιγμή παρουσιάζονται στο Νομό Έβρου οι εξής κατηγορίες τουρισμού:

1. **Θαλάσσιος Τουρισμός:** Αναπτύσσεται σε περιοχές με θάλασσα και όμορφες παραλίες όπου οργανωμένες παραλίες και ξενοδοχειακές μονάδες προσφέρουν τουριστικές υπηρεσίες στους επισκέπτες. (Παραλία Αλεξανδρούπολης, Σαμοθράκης).
2. **Αθλητικός – Φυσιολατρικός Τουρισμός:** Η ανάπτυξη της ειδικής αυτής μορφής στηρίχθηκε στη ζήτηση για «ενεργητικές» διακοπές: ποδήλατο, ιππασία, κωπηλασία σε ποτάμια ή λίμνες πεζοπορικές διαδρομές σε δάση ή βουνά, «ήπια» ορειβασία κατασκήνωση στο δάσος κ.λπ. Οι τουρίστες που συμμετέχουν είναι νέοι σε ηλικία ή έχουν ανάλογα ενδιαφέροντα και συνήθως ανήκουν σε φυσιολατρικά, ορειβατικά σωματεία. (Δαδιά, Δέλτα Έβρου, Άρδας, Σαμοθράκης).
3. **Τουρισμός υγείας και Ιαματικός τουρισμός:** μπορεί να αναπτυχθεί με δύο τρόπους: α) Οργανωμένα κέντρα υγείας (Health Centre) για φυσική – υγιεινή ζωή με υπηρεσίες ξενοδοχείων με ιατρική παρακολούθηση και διαιτολόγο.

β) Διαβίωση σε μικρές ξενοδοχειακές μονάδες και οικισμούς ατόμων που θέλουν να διατηρήσουν την φυσική τους κατάσταση.

4. **Οικοτουρισμός:** Ταξίδια για οικολογικούς, φυσιολατρικούς και εκπαιδευτικούς λόγους. Ταξίδια συνδυασμένα με άλλες δραστηριότητες (πολιτιστική περιήγηση, αθλητικές δραστηριότητες κ.τ.λ.). Διαμονή των τουριστών σε ξενώνες, αγροτουριστικά καταλύματα, camping κ.λπ. (Δαδιά, Δέλτα Έβρου, Άρδας, Σαμοθράκη).
5. **Πολιτιστικός τουρισμός:** Ταξίδια σε πολιτιστικούς πόρους ιδιαίτερα σημαντικούς (κάστρα, αρχαιολογικά μνημεία, παραδοσιακοί οικισμοί, μοναστήρια, χώροι ιστορικού ενδιαφέροντος κ.λπ.). Συνήθως ταξίδια πολιτιστικού τουρισμού συνδυάζονται με ταξίδια οικολογικού και φυσιολατρικού τουρισμού ή ενός ευρύτερου ταξιδιού περιήγησης ή έχουν ένα ευρύτερο εκπαιδευτικό χαρακτήρα όπως διενέργεια συνεδρίων, διεθνών συνεννοήσεων κ.λπ. (Αλεξανδρούπολη, Διδυμότειχο).
6. **Αγροτουρισμός:** Αναζήτηση του παραδοσιακού τρόπου ζωής και ήπιων – ήρεμων διακοπών. Διαμονή σε παραδοσιακούς ξενώνες αγροτουριστικές μονάδες. Η μορφή αυτή συναντάται με όλες τις άλλες στο Τυχερό, Δαδιά, Δέλτα Έβρου, Άρδας, Σαμοθράκη).
7. **Συνεδριακός Τουρισμός:** Μικρές περιηγήσεις στη περιοχή που γίνεται το συνέδριο. Συνήθως τα ταξίδια αυτά «κλείνουν» ένα συνέδριο, ενώ πολλές φορές λαμβάνουν χώρα στις ανάπαυλες των συνεδρίων (Αλεξανδρούπολη, Δαδιά, Σουφλί, Φέρες).
8. **Ταξίδια μικρής διάρκειας, από τα αστικά κέντρα:** Ταξίδια οικογενειακού χαρακτήρα που επιδιώκουν την ψυχαγωγία, την ξεκούραση και την γνωριμία με τον τόπο επίσκεψης σε περιοχές με πολιτιστικούς και φυσιολατρικούς πόρους ή σε χώρους με υποδομή τουρισμού (εδώ έχουμε και τις σχολικές εκδρομές). Δαδιά, Φέρες.

9.3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΤΥΧΕΡΟΥ

Ο τουρισμός στον Δήμο Τυχερού είναι ο τομέας με την μικρότερη απασχόληση μεταξύ των κατοίκων και αυτό διότι είναι μία περιοχή κατά κύριο λόγο αγροτική με μικρό τουριστικό ενδιαφέρον μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Από τις αρχές όμως του 1991 ο Δήμος Τυχερού εκμεταλλευόμενος μία σειρά από ευρωπαϊκά και εθνικά κονδύλια επένδυσε σε υποδομές εναλλακτικών μορφών τουρισμού και συγκεκριμένα κατασκεύασε εστιατόριο, ξενώνα, αθλητικές υποδομές, αμφιθέατρο, ιπποφορβείο και κέντρο ιππασίας σε μικρή λίμνη που υπήρχε στην είσοδο του Τυχερού. Παράλληλα καθώς αυξανόταν το ενδιαφέρον των Ελλήνων για τις φυσικές προστατευόμενες περιοχές άρχισε να αναπτύσσεται μια τουριστική δυναμική για τον Έβρο και το κεντρικό τμήμα του με «αιχμή του δόρατος» το Δάσος της Δαδιάς – Λευκίμης και το Δέλτα του ποταμού Έβρου.

Η εγκατάσταση επίσης το 2000, μεγάλης στρατιωτικής μονάδας 4 χιλιάμετρων από την Λευκίμη, δυναμικότητας έως σήμερα 1.500 ανδρών και πρόβλεψης 3.500 τα αμέσως επόμενα χρόνια βοήθησε την ιδιωτική πρωτοβουλία να αναπτυχθεί και έτσι σήμερα ο τουρισμός στο Δήμο να αποτελεί τον νέο αναπτυξιακό μοχλό. Με την βοήθεια της Κ.Π. Leader κατασκευάστηκαν τρεις Ξενοδοχειακές μονάδες οι οποίες και αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 9α.

α/α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΙΔΟΣ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΕΣ
1	Θράσσα	Ξενοδοχείο	Τυχερό	37
2	La Strada	Ξενοδοχείο	Προβατώνας	8
3	Λεύκιππος	Ξενοδοχείο	Λευκίμη	8
	ΣΥΝΟΛΟ			53

Πηγή: ΕΟΤ

Επίσης στον πίνακα που ακολουθεί παραθέτονται τα στοιχεία για τα έτη 2001, 2002 και 2003 του Ξενώνα Θράσσα στην λίμνη Τυχερού.

Ξενοδοχείο Θράσσα

Πίνακας 9β

ΞΕΝΩΝΑΣ ΘΡΑΣΣΑ						
ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ						
	2001		2002		2003	
	Ατομα	Διανυκτερεύσεις	Ατομα	Διανυκτερεύσεις	Ατομα	Διανυκτερεύσεις
Ιανουάριος	31	125	46	105	66	137
Φεβρουάριο	59	153	74	330	21	96
Μάρτιος	24	84	76	210	45	114
Απρίλιος	47	184	63	246	108	285
Μάιος	66	260	72	226	116	226
Ιούνιος	65	298	104	585	72	342
Ιούλιος	77	313	75	698	106	761
Αύγουστος	109	586	150	503	126	605
Σεπτέμβριος	75	146	111	360	67	165
Οκτώβριος	85	264	96	369	88	283
Νοέμβριος	85	257	147	367	79	189
Δεκέμβριος	39	125	60	186	84	221
Σύνολο	762	2.795	1.074	4.185	978	3.424

Πηγή: Ξενώνας Θράσσα

Από τον πίνακα διαπιστώνουμε ότι κατά τους καλοκαιρινούς μήνες η κίνηση στον Ξενώνα Θράσσα διπλασιάζεται.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κρατά επίσης η κα Δεληγιάννη για τον Ξενώνα «Λεύκιππο» φαίνεται ότι στους μήνες που υπάρχουν γιορτές και αργίες (Δεκέμβριος, Ιανουάριος, Απρίλιος) αλλά και κατά τους θερινούς μήνες τα δωμάτια γεμίζουν και παρατηρείται έλλειψη κλινών.

Για την καλύτερη όμως αντίληψη της υφιστάμενης καταστάσεως στην περιοχή θα αναφέρουμε και τα στοιχεία του οικοτουριστικού κέντρου στην Δαδιά και αυτό διότι η Λευκίμη αποτελεί ενιαίο χώρο με την Δαδιά και απευθύνεται στην ίδια κατηγορία τουριστών.

Στην Δαδιά από το 1994 λειτουργεί από την Δημοτική επιχείρηση οικοτουριστικό κέντρο Βιοτόπου Δαδιάς Ξενώνας 20 δωματίων και δυναμικότητας 40 κλινών. Παραπλεύρως του Ξενώνα υπάρχει το κέντρο πληροφόρησης για το Δάσος Δαδιάς και το αναψυκτήριο. Από το ξεκίνημα της λειτουργίας του κέντρου προσέλκυσε επισκέπτες με ενδιαφέροντα φυσιολατρικά. Χρόνο με τον χρόνο ο αριθμός των επισκεπτών αυτών αυξάνεται κατακόρυφα. Στους πίνακες που ακολουθούν καταγράφονται οι επισκέπτες στο χώρο ενημέρωσης και οι διαμένοντες στον Ξενώνα.

Πίνακας 9γ.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΒΙΟΤΟΠΟΥ ΔΑΔΙΑΣ				
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ				
	1994	2001	2002	2003
Ιανουάριος	90	1.198	607	1.370
Φεβρουάριο	145	1.987	1.307	658
Μάρτιος	343	3.912	5.023	6.058
Απρίλιος	1.534	4.614	4.918	4.998
Μάιος	1.426	6.145	6.617	6.228
Ιούνιος	870	4.708	4.978	4.284
Ιούλιος	1.014	4.805	4.532	5.289
Αύγουστος	344	7.318	8.747	8.378
Σεπτέμβριος	439	2.891	3.527	4.329
Οκτώβριος	447	3.716	3.812	4.778
Νοέμβριος	311	1.404	2.278	2.600
Δεκέμβριος	265	569	1.588	1.549
Σύνολο	7.228	43.267	47.934	50.519

Πηγή: Δημοτική Επιχείρηση

Πίνακας 9δ.

ΞΕΝΩΝΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΟΤΟΠΟΥ ΔΑΔΙΑΣ				
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ				
	1994	2001	2002	2003
Ιανουάριος	93	102	114	163
Φεβρουάριο	69	90	114	132
Μάρτιος	80	149	178	320
Απρίλιος	146	382	278	651
Μάιος	143	349	352	549
Ιούνιος	81	304	259	395
Ιούλιος	114	245	294	531
Αύγουστος	114	406	504	1.006
Σεπτέμβριος	69	193	216	650
Οκτώβριος	72	253	236	512
Νοέμβριος	62	200	121	394
Δεκέμβριος	61	179	191	383
Σύνολο	1.104	2.852	2.857	5.686

Πηγή: Δημοτική Επιχείρηση

Από τους παραπάνω πίνακες διαπιστώνουμε την αναπτυξιακή δυναμική των εναλλακτικών μορφών για την Δαδιά και το νομό Έβρου. Μέσα σε δέκα χρόνια επταπλασιάστηκαν οι επισκέπτες και πενταπλασιάστικαν οι διαμένοντες στην Δαδιά. Επίσης παρατηρούμε ότι μόνο το 10% των επισκεπτών που προσεγγίζουν το κέντρο ενημέρωσης διαμένουν τελικά σ' αυτό, γεγονός που αποδίδεται στην έλλειψη διαθέσιμων κλινών στις περιόδους αιχμής και στην καθοδήγηση των επισκεπτών από μεγάλα τουριστικά γραφεία προς διαμονή στην πόλη της Αλεξανδρούπολης που επίσης κατ' ένα μέρος στην έλλειψη νέων κλινών.

Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι στην Δαδιά δεν υπάρχει δραστηριοποίηση μέχρι σήμερα ιδιωτών στον τομέα του τουρισμού εκτός φυσικά των κέντρων εστίασης, παρότι τα προηγούμενα υπήρξαν επενδυτικές ευκαιρίες που προέρχονταν από προγράμματα της Ε.Ε.

Οι σημαντικότερες περιοχές και μνημεία που μπορούν να αναδειχθούν και να αξιοποιηθούν στον Δήμο Τυχερού και για τα οποία μπορούν να αναφερθούν επιπλέον στοιχεία είναι τα εξής:

ΛΕΥΚΙΜΗ

Η Λευκίμη βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του Δήμου Τυχερού και προς τα νότια του νομού Έβρου, απέχοντας 25 χιλιόμετρα από το Σουφλί και 52 χιλιόμετρα από την Αλεξανδρούπολη πρωτεύουσα του νομού Έβρου.

Σήμερα στην Λευκίμη κατοικούν 325 κάτοικοι. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι μόλις το 1940 η Λευκίμη αποτελούσε το διοικητικό κέντρο της περιοχής μετά το Σουφλί, ήταν το κέντρο του δήμου Λευκίμης και απαριθούσε 1744 κατοίκους. Η έκταση του δημοτικού διαμερίσματος της Λευκίμης είναι 110 τετρ. χιλ. εκ των οποίων το 80% αποτελεί δασικές εκτάσεις, το μεγαλύτερο ποσοστό σ' όλο τον Έβρο. Το δάσος που βρίσκεται στα Βόρεια και ανατολικά του οικισμού αποτελεί τμήμα του δασικού συμπλέγματος Δερείου, Δαδιάς, Αισύμης και το οποίο περικλείει έκταση αυστηρής προστασίας 72.900 στρεμμάτων, καθώς και μία περιφερειακή ζώνη έκτασης 357.100 στρεμμάτων, γνωστό σε όλους μας ως **Δάσος Δαδιάς – Λευκίμης**. Πρόκειται για έναν παραδοσιακό οικισμό που παραδοσιακά οι κάτοικοι του ασχολούνταν με τις αγροτικές εργασίες και ιδιαίτερα την υλοτομία. Δάση μαύρης πεύκης και δρυός περικλείουν στα ανατολικά και βόρεια τον οικισμό, ενώ στα νότια του εκτείνεται ο κάμπος του οικισμού.

Το Δάσος Δαδιάς – Λευκίμης είναι μία από τις πέντε προστατευόμενες περιοχές του Δικτύου Natura 2000 που βρίσκεται στον νομό Έβρου και είναι η περιοχή με την μεγαλύτερη επισκεψιμότητα (50.000 επισκέπτες το 2003) και το πιο προβεβλημένο πανελληνίως. Συνοπτικά οι πληροφορίες που μπορούμε να αναφέρουμε για το δάσος είναι οι εξής: Γεωγραφικό Μήκος: 26 11 43, γεωγραφικό πλάτος: 41 06 01 και μέσο υψόμετρο (m): 216. Το δάσος βρίσκεται στο μέσο του Νομού Έβρου και αποτελεί τμήμα της νοτιοανατολικής

απόληξης του ορεινού όγκου της Ροδόπης. Δυτικά της περιοχής βρίσκεται μια ορεινή ζώνη με υψηλότερες κορυφές τη Σάπκα (1.044 μ.), και το Σίλο (1.065 μ.). Είναι προστατευόμενη περιοχή από το 1980 και περιλαμβάνει δύο ζώνες αυστηρής προστασίας συνολικής έκτασης 72.900 στρεμμάτων, καθώς και μία περιφερειακή ζώνη έκτασης 357.100 στρεμμάτων.

ΧΛΩΡΙΔΑ

Το ποικίλο ανάγλυφο με την παρουσία ενός μεγάλου αριθμού μικρών και μεγάλων ρευμάτων, οι βραχώδεις σχηματισμοί τα μικρά και μεγάλα διάκενα του δάσους, οι φυσικοί φράκτες από ποικίλα δασικά είδη και τα αγροκτήματα παραδοσιακών καλλιεργειών συνθέτουν ένα πολύ ενδιαφέρον δασικό τοπίο. Το δάσος αποτελείται από αμιγή και μεικτά είδη δρυός, από άλλα πλατύφυλλα είδη, καθώς και από μαύρη και τραχεία πεύκη.

Στον πυρήνα της περιοχής κυριαρχεί το πευκοδάσος. Στην περιφερειακή ζώνη απαντώνται κυρίως δρυοδάση και μεικτά δάση πεύκων – δρυών και άλλων φυλλοβόλων όπως γαύρος, φράξος και σφενδάμι. Στις νότιες παρυφές υπάρχει εκτεταμένος θαμνότοπος, χαρακτηριστικός των μεσογειακών οικοσυστημάτων, ενώ κατά μήκος των ποταμών αναπτύσσεται πλούσια βλάστηση με ιτιές, λεύκες, οστруές και πλατάνια που περιβάλλονται από κισσούς και άλλα αναρριχώμενα φυτά.

ΠΑΝΙΔΑ

Η περιοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους βιότοπους για τα αρπακτικά πουλιά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τριάντα έξι είδη ημερόβιων αρπακτικών, από τα 38 της Ευρώπης, βρίσκουν στο δάσος τροφή, μέρη κατάλληλα για φώλιασμα και την απαραίτητη ησυχία για την ευαίσθητη περίοδο της αναπαραγωγής. Από αυτά τα είδη μερικά παραμένουν στο δάσος καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, άλλα περνούν κατά τη μετανάστευση, ενώ 20 περίπου είδη φωλιάζουν στις δασικές εκτάσεις της ευρύτερης περιοχής.

Πρόκειται για το μοναδικό δάσος σε ολόκληρη την Ευρώπη, στο οποίο ζουν και οι τέσσερις ευρωπαϊκοί γύπες: το όρνιο, ο μαυρόγυπας, ο ασπροπάρης και ο γυπαετός. Ιδιαίτερα για το μαυρόγυπα η προστατευόμενη περιοχή του δάσους έχει εξαιρετική σημασία, διότι, μαζί με την περιοχή της εξτρεμαδούρας στην Ισπανία, φιλοξενεί τους τελευταίους πληθυσμούς του σπάνιου αυτού αρπακτικού στην Ευρώπη. Από το 1988 στη ζώνη αυστηρής προστασίας λειτουργούν ταΐστρα για τα αρπακτικά πουλιά. Ένα μωσαϊκό βιοτόπων όπου βρίσκεται καταφύγιο μεγάλος αριθμός ζώων.

Εκτός από το σπάνιο και πανέμορφο βιότοπο του Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης η περιοχή έχει να επιδείξει και άλλου είδους ενδιαφέροντα όπως:

1. Πολιτιστικοί πόροι

ΣΟΥΦΛΙ

Σε απόσταση 25 χιλιομέτρων βρίσκεται η πόλη του Σουφλίου, η πόλη του Μεταξιού όπως χαρακτηριστικά αποκαλείται και αυτό διότι πολλούς αιώνες εκτρέφονται μεταξοσκώληκες και υφαίνονται μεταξωτά υφάσματα πάνω στα οποία με μεράκι οι γυναίκες της περιοχής αποτυπώνουν παραδοσιακά μοτίβα.

ΦΥΛΑΚΤΟ – ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟ ΔΑΣΟΣ

Συνδέεται άμεσα με την ηφαιστειακή δράση που υπήρχε στην περιοχή πριν 25.000.000 χρόνια. Στην ευρύτερη περιοχή Φυλακτού, η απολίθωση είναι τέλεια. Διατηρούνται σε άριστη κατάσταση τα εξωτερικά μορφολογικά γνωρίσματα των κορμών των δέντρων, π.χ. οι αυξητικοί δακτύλιοι, ο φλοιός, καθώς επίσης και η εσωτερική δομή του ξύλου, από την μικροσκοπική μελέτη της οποίας προσδιορίζεται το γένος και το είδος του απολιθωμένου δέντρου.

Το υπό κατασκευή Μουσείο στο οικοτουριστικό κέντρο Τυχερού, θα φιλοξενήσει όλα τα ευρήματα και θα χρησιμεύσει ως κέντρο έρευνας και αποκατάστασης των απολιθωμένων ευρημάτων.

ΖΕΣΤΟ ΝΕΡΟ ΦΥΛΑΚΤΟΥ

Στη θέση ζεστό νερό Φυλακτού, εκεί που υπήρχαν παλιά Ρωμαϊκά λουτρά σε ένα ξέφωτο στις παρυφές του δάσους Λευκίμης – Δαδιάς, στήθηκαν ξύλινα σπίτια για 4 άτομα το καθένα με σαλόνι, τζάκι, υδρομασάζ, 2 δωμάτια, μπάνιο και κουζίνα το λεγόμενο κέντρο θερμαλισμού.

2. Χώροι θρησκευτικού ενδιαφέροντος

Η εκκλησία «Κοίμηση της Θεοτόκου»

Η εκκλησία Κοίμηση της Θεοτόκου στην Λευκίμη πρόκειται για παλαιοχρηστική εκκλησία με ξύλινο υπέροχο τέμπλο (δράκοι με μορφή φιδιού που από το στόμα τους βγαίνουν εικόνες αγίων) όπου αξίζει κανείς να την επισκεφθεί.

9.4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής για την τουριστική κίνηση και την υποδομή στον Δήμο Τυχερού.

- 1) Παρουσιάζεται μια αυξανόμενη τουριστική κίνηση από χρόνο σε χρόνο.
- 2) Οι μήνες του καλοκαιριού είναι και οι πιο σημαντικοί για τον Δήμο Τυχερού, ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζουν οι μήνες της άνοιξης για τους φυσιολάτρες κυρίως.
- 3) Η υπάρχουσα τουριστική υποδομή στον Δήμο δεν ικανοποιεί την τουριστική ζήτηση τουλάχιστον κατά τους μήνες αιχμής.
- 4) Σε αντίθεση με την Δαδιά στον Δήμο Τυχερού η ιδιωτική πρωτοβουλία φαίνεται να δραστηριοποιείται περισσότερο.
- 5) Ο Στρατιωτικός τουρισμός, δηλαδή ο τουρισμός που ασκείται τόσο από τους ίδιους τους στρατευμένους όσο και από τους γονείς ή φίλους των στρατιωτών είναι ένα σημαντικό κομμάτι το οποίο προβλέπεται να αναπτυχθεί δυναμικά στο μέλλον.
- 6) Η Λευκίμη μπορεί να αποτελέσει τον νέο τουριστικό προορισμό στον νομό Έβρου διότι παραμένει ένα μέρος το οποίο δεν είναι μέχρι σήμερα αξιοποιημένο, σε αντίθεση με την Δαδιά η οποία προσφέρει ουσιαστικά το ίδιο φυσικό περιβάλλον είναι πολυεπισκέψιμη σε βαθμό που κουράζει τους επισκέπτες.
- 7) Η Λευκίμη απέχει 23 χιλιόμετρα από την Αλεξανδρούπολη, μπορεί λοιπόν να αποτελέσει πόλο έλξης για τις οικογένειες και τον τουρισμό του weekend ή για τον συνεδριακό τουρισμό.
- 8) Στην Λευκίμη βρίσκεται μία από τις ψηλότερες κορυφές του Έβρου η «Διχαλωτή κορυφή» 650 μ. υψόμετρο μέχρι την κορυφή της οποίας υπάρχει δρόμος με άσφαλο. Η γνωστή κορυφή της κεραίας είναι μία από τις πιο γνωστές περιοχές θέας για την προστατευόμενη περιοχή, αναξιοποίητη όμως μέχρι σήμερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΥΧΕΡΟΥ (SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ)

Στο παρόν στάδιο της εργασίας θεωρείται χρήσιμη μία πρώτη προσέγγιση των πλεονεκτημάτων (strengths), αδυναμιών (weaknesses), ευκαιριών (opportunities) και απειλών (threats) του Δήμου Τυχερού (SWOT Ανάλυση).

Η καταγραφή αυτή στηρίζεται στην προηγηθείσα ανάλυση της υφιστάμενη κατάστασης και στην εμπειρία από τη μέχρι σήμερα εφαρμογή των LEADER και LEADER II και βοηθά στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την υιοθέτηση της κατάλληλης στρατηγικής.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται εποπτικά οι παράμετροι που χαρακτηρίζουν τον Δήμο Τυχερού.

SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΥ ΤΥΧΕΡΟΥ	
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (weaknesses)
<p>1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ</p> <p>Η ύπαρξη αξιοποιήσιμων τουριστικών πόρων (φυσικοί, πολιτιστικοί) και δυνατότητες εναλλακτικών μορφών τουρισμού.</p> <p>Η αξιόλογη διαθεσιμότητα εκτάσεων (βοσκοτόπων και δασικών).</p> <p>Ευνοϊκές προϋποθέσεις για την παραγωγή προϊόντων ποιότητας.</p> <p>Αύξηση του μεριδίου του οικοτουρισμού – αγροτουρισμού στο ακαθάριστο προϊόν της περιοχής.</p>	<p>1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ</p> <p>Η απόσταση από μεγάλα κέντρα κατανάλωσης – ζήτησης, έλλειψη επαρκών ποιοτικών μεταφορικών υποδομών.</p> <p>Ελλιπής διαχείριση και αξιοποίηση φυσικών πόρων που οδηγεί τελικά σε μειωμένη ανταγωνιστικότητα και σπατάλη.</p> <p>Μικρός βαθμός μεταποίησης – τυποποίησης της πρωτογενούς παραγωγής.</p> <p>Η έλλειψη ουσιαστικής ενδοπεριφερειακής προσφοράς τεχνολογίας (από τον ιδιωτικό τομέα και γενικότερα εξειδικευμένης τεχνογνωσίας του ανθρώπινου δυναμικού).</p> <p>Η υστέρηση στον εκσυγχρονισμό και στα δίκτυα πρόσβασης,</p> <p>Η αποσπασματική διείσδυση των νέων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας.</p> <p>Μικρή συμμετοχή των γυναικών στον ενεργό πληθυσμό.</p>

	<p>Μειωμένη προσφορά επαγγελματικής εκπαίδευσης.</p> <p>Αραιό δίκτυο με καταστήματα για είδη παντός φύσεως.</p>
<p>2. ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ</p> <p>Περιβάλλον λιγότερο επιβαρημένο σε σχέση με τις δυναμικές περιοχές. (Αλεξανδρούπολη, Θεσ/νικη, Αθήνα).</p>	<p>2. ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ</p> <p>Έλλειψη τεχνογνωσίας στην χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.</p> <p>Ελλιπής ανάπτυξη της βιολογικής καλλιέργειας καθώς και της κτηνοτροφίας.</p> <p>Η αδυναμία επαρκούς εκτίμησης της περιβαλλοντικής αξίας της περιοχής με αποτέλεσμα την συνεχή περιβαλλοντική υποβάθμιση.</p>
<p>3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ</p> <p>Πλούσια πολιτιστική κληρονομιά (μνημεία, παραδόσεις, ήθη και έθιμα).</p> <p>Στόχος «απόδρασης» των κατοίκων των αστικών περιοχών προς το φυσικό περιβάλλον.</p> <p>Αναπτυξιακή εταιρεία με πλούσια δράση και εμπειρία σε διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα καθώς και με πρωτοβουλίες καινοτόμου χαρακτήρα.</p>	<p>3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ</p> <p>Οι τάσεις εγκατάλειψης της περιοχής, ανισότητες στην υποδομή και στην παραγωγική δραστηριοποίηση.</p> <p>Δημογραφική αποδυνάμωση της περιοχής, αναμοιόγνευα του πληθυσμού και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.</p> <p>Υψηλοί δείκτες γήρανσης του πληθυσμού.</p> <p>Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης – εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού.</p> <p>Τάση έντονης μετανάστευσης ειδικό από τα ορεινά και μειονεκτικά δημοτικά διαμερίσματα.</p> <p>Μειωμένη προσφορά επαγγελματικής εκπαίδευσης.</p>
<p>4. ΔΟΜΙΚΑ</p> <p>Οι θετικές επιπτώσεις σε τοπικό επίπεδο από τη βελτίωση των διακρατικών σχέσεων στην περιοχή (κυρίως με Βουλγαρία και κατά δεύτερο λόγο με την Τουρκία).</p> <p>Ανάπτυξη συνεργασίας με τα γειτονικά κράτη μέσω δημιουργίας και διασύνδεσης διασυνοριακών περιοχών.</p>	<p>4. ΔΟΜΙΚΑ</p> <p>Η γεωμορφολογική απομόνωση έχει ως συνέπεια την κοινωνική απομόνωση και επομένως τη δυσχερή προσέγγιση και αφομοίωση των νεωτερισμών και της σύγχρονης τεχνολογίας.</p> <p>Η δημόσια διοίκηση και τοπική αυτοδιοίκηση με σημαντικά προβλήματα υποδομής και στελέχωσης.</p> <p>Η έλλειψη υποδομών σε υγεία, παιδεία και κοινωνική οικονομία.</p>

	Προβληματική οικονομική κατάσταση του Δήμου.
--	--

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<p>Δημιουργία νέων προϊόντων αγροτικού τουρισμού και τουρισμού στο περιβάλλον (αγροτουρισμός, οικοτουρισμός).</p> <p>Η δυνατότητα αξιοποίησης θεσμικών ρυθμίσεων και χρηματοδότηση για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς των απομακρυσμένων οικισμών και του περιβάλλοντος.</p> <p>Η ενσωμάτωση των σύγχρονων τεχνολογιών στην τοπική οικονομία, στη διοίκηση και στην καθημερινή ζωή.</p> <p>Αύξηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων με την επιδίωξη της συμπληρωματικότητας με τα έργα υποδομής του Γ' Κ.Π.Σ.</p> <p>Ενίσχυση των διατοπικών, διακρατικών συνεργασιών και της δικτύωσης για άρση της απομόνωσης.</p> <p>Δημιουργία συνείδησης σε καταναλωτές και καλλιεργητές για προϊόντα ποιότητας.</p> <p>Εφαρμογή ολοκληρωμένων καλλιεργειών, κατοχύρωση προϊόντων ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.) πιστοποιήσεις.</p>	<p>Η ανεπαρκής συνειδητοποίηση βασικών «αξιών» της περιοχής (φυσικός πλούτος, πολιτιστικό απόθεμα, πολυπολιτισμικότητα).</p> <p>Μειωμένη ανταγωνιστικότητα της περιοχής σε σχέση με τα αστικά κέντρα ως προς τις προσφερόμενες υπηρεσίες και ευκαιρίες.</p> <p>Εμφάνιση φαινομένων «ερημοποίησης».</p> <p>Η πληθυσμιακή αποδυνάμωση και η γήρανση του πληθυσμού και επομένως το μειωμένο ενδιαφέρον για τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας.</p> <p>Η διατήρηση των «κλειστών» κοινωνικών και οικονομικών κύκλων κατά ομάδα πληθυσμού.</p> <p>Η ενδεχόμενη αδυναμία τοπικών δομών να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες στήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας.</p> <p>Επιφυλακτική στάση του τοπικού πληθυσμού στις καινοτομίες.</p> <p>Συνέχιση μεγάλης εκροής πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές στα αστικά κέντρα και στο εξωτερικό.</p> <p>Ελλιπής ενημέρωση και συντονισμός.</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ

11.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για να μπορέσουμε να έχουμε καλύτερη εικόνα για τον τουρισμό της περιοχής, δώσαμε ερωτηματολόγια στον Ξενώνα Θράσσα του Δήμου Τυχερού, τον μήνα Αύγουστο όπου οι διαμένοντες ήταν 95 και από αυτούς απάντησαν οι 31. Ζητήσαμε από τους επισκέπτες να απαντήσουν στις εξής ερωτήσεις:

- Ηλικία.
- Η οικογενειακή κατάσταση.
- Ο τόπος καταγωγής.
- Τι ήταν αυτό που τους προσέλκυσε για πρώτη φορά.
- Αν ήρθαν μόνοι τους ή οργανωμένα.
- Αν συνηθίζουν να επιλέγουν προορισμούς αγροτικού τουρισμού και ποιές περιοχές προτιμούν περισσότερο.
- Αν αγοράζουν προϊόντα από την επισκέψιμη περιοχή και τι είδους προϊόντα αγοράζουν.
- Τι ποσό είναι διατεθειμένοι να δαπανήσουν για το κατάλυμα.
- Ποια ήταν η πηγή πληροφόρησης για την περιοχή.
- Τι εικόνα και τι εξυπηρετήσεις περιμένουν από την περιοχή.
- Τι πρέπει να εξασφαλίζεται κατά την επίσκεψη τους.

- Ποιες είναι οι προδιαγραφές που πρέπει να καλύπτει ένας χώρος διαμονής των τουριστών.
- Τι κρίνουν απαραίτητο για την επιλογή ταβέρνας.
- Αν θεωρούν στην περιοχή απαραίτητα τα πολιτιστικά στοιχεία, μνημεία.
- Τέλος, τους ζητήσαμε να καταγράψουν την γενική εικόνα από την παραμονή τους στην περιοχή, ποια είναι τα χαρακτηριστικά υπέρ της περιοχής και ποια χαρακτηριστικά αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα για την περιοχή.

11.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η ανάπτυξη του τουρισμού στο Δήμο Τυχερού είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία βασικών τουριστικών υποδομών – εστίασης και φιλοξενίας καθώς και δραστηριοτήτων οι οποίες προκαλούν και το ενδιαφέρον των επισκεπτών.

Από την ανάλυση των ερωτηματολογίων προκύπτει ότι το **58% (18 άτομα)** των ερωτηθέντων ήταν **γυναίκες** και μόλις το **42% (13 άτομα)** ήταν **άντρες** γεγονός που αποδεικνύει ότι η γυναίκες είναι πιο επιμελής στο να συμπληρώνουν ερωτηματολόγια.

Το **71% (22 άτομα)** των επισκεπτών ήταν ηλικίας από **18-40** το **26% (8 άτομα)** από **41-50** και μόλις το **3% (1 άτομο)** από **51-60**. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι ο τουρισμός αναφέρεται κυρίως στα νέα άτομα τα οποία είναι πιο ενεργητικά και πιο δραστήρια στο να ανακαλύπτουν καινούργιους τουριστικούς προορισμούς. Παρόλο που οι περισσότεροι είναι νέοι το **35% (11 άτομα)** είναι **έγγαμοι** και το **65% (20 άτομα)** είναι **άγαμοι**. Θα πρέπει για τους έγγαμους που έχουν και παιδιά να αυξήσουμε τις δραστηριότητες απασχόλησης των παιδιών όπως παιδικές χαρές, παιδότοποι ώστε οι γονείς και τα παιδιά να περνούν τις διακοπές τους σε ένα ήσυχο και δημιουργικό περιβάλλον. Το ίδιο πρέπει να γίνει και για τους άγαμους ώστε οι διακοπές τους να είναι πιο ενεργητικές.

Το **48% (15 άτομα)** των επισκεπτών προέρχονται από **πόλεις άνω των 100.000 κατοίκους** και το **52% (16 άτομα)** προέρχονται από **πόλεις κάτω των 100.000 κατοίκους**. Θα πρέπει λοιπόν να γίνει μία προσπάθεια προβολής της περιοχής προς τα αστικά κέντρα αφού διαπιστώνουμε ότι το **100% (31 άτομα)** των επισκεπτών έχουν έρθει **μόνοι τους** και όχι με πρακτορείο και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι το **68% (21 άτομα)** **πληροφορήθηκαν** για την περιοχή από **φίλους**, το **22% (7 άτομα)** από **διαφημιστικά φυλλάδια** και μόλις το **10% (3 άτομα)** από **internet**, προκύπτει το συμπέρασμα ότι η περιοχή υστερεί όσο αφορά την τουριστική της προβολή. Θα πρέπει λοιπόν από τον ξενώνα να γίνει μία καμπάνια προβολής της περιοχής προς τα πρακτορεία, προς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, προς το internet ώστε ο κόσμος να μπορεί να ενημερωθεί από όλα τα σύγχρονα μέσα.

Το **68% (21 άτομα)** απάντησε ότι επιλέγει **προορισμούς αγροτικού τουρισμού** έτσι λοιπόν πρώτο στις προτιμήσεις έρχονται τα νησιά, δεύτερο οι παραλίμνιες – παραποτάμιες περιοχές, τρίτο οι περιοχές ιδιαίτερου πολιτιστικού ή αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και τελευταίο οι ορεινές και οι προστατευόμενες περιοχές.

Το **90% (28 άτομα)** των επισκεπτών **αγοράζει προϊόντα** από την επισκέψιμη περιοχή πρώτο στις προτιμήσεις με **ποσοστό 60%** έρχονται τα **τοπικά παραδοσιακά προϊόντα** και δεύτερο με **ποσοστό 40%** τα **προϊόντα τοπικής χειροτεχνίας**. Αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι επισκέπτες προτιμούν να αγοράζουν από τα εμπορικά καταστήματα πρώτο: **τοπικά παραδοσιακά προϊόντα (σήμα ποιότητας)** – βιολογικά, δεύτερο: **souvenir**,

τρίτο: τοπικά παραδοσιακά προϊόντα συσκευασμένα, τέταρτο: τοπικά παραδοσιακά προϊόντα μη συσκευασμένα και πέμπτο: προϊόντα ασχέτως προέλευσης αποδεικνύει πως πρέπει να ενδυναμωθεί η τοπική αγορά με τα παραπάνω προϊόντα μιας και ανήκουν στις προτιμήσεις των τουριστών.

Το **77% (24 άτομα)** των επισκεπτών απάντησαν ότι είναι διατεθειμένοι να δαπανήσουν για κατάλυμα τη βραδιά από **30-50** και το **23% (7 άτομα)** πάνω από **50**. Το κόστος διαμονής του ξενώνα είναι 50 τη βραδιά, επομένως η τιμή είναι προσιτή προς τους επισκέπτες όπως και οι προσφερόμενες υπηρεσίες σε σχέση με το κόστος είναι πολύ ικανοποιητικές αφού το **74% (23 άτομα)** έμεινε **πολύ ικανοποιημένο**, το **23% (7 άτομα)** **λίγο ικανοποιημένο** και το **3% (1 άτομο)** **όχι ιδιαίτερα ικανοποιημένο**.

Αυτό που προσέλκυσε για πρώτη φορά τους επισκέπτες ήταν το φυσικό περιβάλλον, σε συνδυασμό και με το γεγονός ότι επιλέξαν να επισκεφτούν την περιοχή πρώτο για το φυσικό περιβάλλον, δεύτερο για το οικιστικό περιβάλλον, τρίτο για την ιστορία – πολιτισμός, τέταρτο για τις δραστηριότητες αναψυχής – πολιτιστικές εκδηλώσεις, πέμπτο ποιότητα φιλοξενίας και έκτο αυθεντικότητα και τοπικά παραδοσιακά προϊόντα αποδεικνύει ότι η περιοχή διαθέτει ένα μαγευτικό φυσικό περιβάλλον που αξίζει κανείς να επισκεφτεί την περιοχή.

Εικόνα του χωριού: Αυτό που περιμένουν να δούν οι επισκέπτες από το χωριό είναι πρώτο: η αισθητική, δεύτερο: καφεενία – παραδοσιακές ταβέρνες, τρίτο: τοπική αρχιτεκτονική – καθαριότητα, τέταρτο: πεζόδρομοι – πλατεία, πέμπτο: σήμανση, έκτο: φιλοξενία και έβδομο: περίπτερα ενημέρωσης και καταστήματα τοπικών ειδών. Επομένως θα πρέπει οι τοπικές αρχές να μεριμνήσουν για την καλύτερη εικόνα του χωριού τόσο για τους ντόπιους όσο και για τους επισκέπτες.

Εξυπηρετήσεις: Το οδικό δίκτυο βαθμολογήθηκε με την κλίμακα 1-πάρα πολύ. Οι τηλεπικοινωνίες με την κλίμακα 2 – πολύ. Το τραπεζικό σύστημα – ταχυδρομικές υπηρεσίες με την κλίμακα 3 – λίγο. Ο χώρος στάθμευσης και οι υπηρεσίες πληροφόρησης επισκεπτών με την κλίμακα 4 – μέτριο και η ιατρική περίθαλψη και το συγκοινωνιακό δίκτυο με την κλίμακα 5 – καθόλου. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι οι παραπάνω εξυπηρετήσεις δεν είναι και τόσο αναπτυγμένες στην περιοχή ιδίως το συγκοινωνιακό δίκτυο και η ιατρική περίθαλψη. Θα πρέπει οι τοπικές αρχές να πάρουν τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε ο επισκέπτης να έχει ότι απαιτείται για να περάσει ευχάριστα και δίχως ταλαιπωρία τις διακοπές του.

Εστίαση: Η ποιότητα γευμάτων βαθμολογήθηκε με την κλίμακα 1 – πάρα πολύ. Η ποιότητα υπηρεσιών σερβιρίσματος και υποδοχής με την κλίμακα 2 – πολύ. Εκθετήριο με τοπικά παραδοσιακά προϊόντα και ποτά με την κλίμακα 3 – λίγο. Αναρτημένος τιμοκατάλογος στην είσοδο και η πυκνότητα των τραπεζοκαθισμάτων με την κλίμακα 4 – μέτριο. Η αρχιτεκτονική του χώρου, η χρήση παραδοσιακών συνταγών, και το καλωσόρισμα – κέρασμα με την κλίμακα 5 – καθόλου. Συμπεραίνουμε ότι οι ταβέρνες έχουν χάσει τον παλιό τους παραδοσιακό τους τρόπο άρα θα πρέπει να γίνει μία ενημέρωση προς τους

ιδιοκτήτες της ταβέρνας για το πώς πρέπει να έχουν τις ταβέρνες και πως πρέπει να συμπεριφέρονται.

Φυσικό περιβάλλον: Κατά την επίσκεψή τους στην περιοχή έκριναν απαραίτητο να εξασφαλίζεται πάρα πολύ η καθαριότητα του χώρου – δυνατότητα διευκόλυνση πρόσβασης, πολύ η χρήση υλικών που εναρμονίζονται με το χώρο – δημιουργία ειδικών χώρων για τους επισκέπτες, και δυνατότητα δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον. Λίγο οι οδηγοί – ξεναγοί. Άρα οι απαιτήσεις των επισκεπτών σε ότι αφορά την καθαριότητα του χώρου και την αρχιτεκτονική του χώρου και τις δραστηριότητες στο φυσικό περιβάλλον είναι μεγάλες. Αυτό είναι εντελώς φυσικό αφού επισκέπτονται μια περιοχή αγροτικού τουρισμού.

Πολιτισμός: Στην περιοχή οι επισκέπτες θεωρούν απαραίτητη πάρα πολύ την ανάδειξη μνημείων, πολύ την ύπαρξη μουσείων και λίγο την ύπαρξη πολιτιστικών εκδηλώσεων. Σε αυτά που υστερεί η περιοχή είναι τα μνημεία και τα μουσεία, θα πρέπει να αναδείξουμε στοιχεία πολιτισμού και όχι να τα αφήνουμε ανεκμετάλλευτα έτσι ώστε η περιοχή να φημίζεται εκτός των άλλων και για τον πολιτισμό της.

Ανασταλτικά χαρακτηριστικά της περιοχής: Το μεγαλύτερο πρόβλημα της περιοχής είναι τα κουνούπια που όμως δεν γίνεται τίποτα για την καταπολέμησή τους. Ακολουθεί η συγκοινωνία, η τοπική αρχιτεκτονική, η έλλειψη παραδοσιακών ταβερνών και η έλλειψη οργανωμένων δραστηριοτήτων.

Χαρακτηριστικά υπέρ της περιοχής: Φυσικό περιβάλλον, Φιλοξενία, Ηρεμία, ποιότητα υπηρεσιών, οικοτουριστικά αξιοθέατα (λίμνη, Δάσος Δαδιάς, Δέλτα Έβρου), δραστηριότητες και γρήγορη απόδραση από την πόλη.

11.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τις προτάσεις για τον σχεδιασμό της περαιτέρω εξέλιξης του αγροτικού τουρισμού στο Δήμο Τυχερού τις διακρίνουμε σε δύο κατηγορίες. Τις **γενικές** που αφορούν το σύνολο της περιοχής και τις **ειδικές** που αναφέρονται σε πιο συγκεκριμένες περιπτώσεις και καταστάσεις, οι οποίες ωστόσο είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όσον αφορά τις **γενικές προτάσεις**, απαραίτητες κρίνονται ενέργειες που θα αποβλέπουν στα εξής:

- Στη βελτίωση του υπάρχοντος οδικού δικτύου, την συμπλήρωση και αποκατάσταση της κακής οδοσήμανσης και την ποιοτική αναβάθμιση των μεταφορών, καθώς είναι σημαντικές οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επισκέπτες της περιοχής κατά την μετακίνησή τους εντός των ορίων της περιοχής.

- Στην αναβάθμιση της ποιότητας των καταλυμάτων και των προσφερόμενων υπηρεσιών, με καθιέρωση προδιαγραφών ποιότητας. Αυτό αφορά κατ' αρχήν την υιοθέτηση της τοπικής αρχιτεκτονικής στην κατασκευή των κτιρίων και την θέσπιση όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας του ξενώνα ώστε να εξασφαλίζεται υψηλή ποιότητα στην παροχή των υπηρεσιών. Στα πλαίσια των προδιαγραφών αυτών, η υποχρεωτική χρήση και προώθηση τοπικών προϊόντων και η προβολή της τοπικής παράδοσης, μπορεί να ενεργοποιήσει το σύνολο του τοπικού πληθυσμού στην προσπάθεια ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού.

- Στη βελτίωση και προστασία των υποδομών ύδρευσης και ηλεκτροδότησης σε ορισμένους οικισμούς που αντιμετωπίζουν προβλήματα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού ή κατά τη διάρκεια έντονων μετεωρολογικών φαινομένων στα δίκτυα, προβληματίζοντας σοβαρά τις αγροτουριστικές επιχειρήσεις στην παροχή των υπηρεσιών προς τους επισκέπτες.

- Στην προστασία του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος όπου αυτό διατηρεί την αυθεντικότητα και τον τοπικό του χαρακτήρα (κατασκευές τοπικής αρχιτεκτονικής, μνημεία κ.ά.).

- Στην προώθηση συστηματικής εκπαίδευσης και ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού και ειδικότερα των νέων ανθρώπων στα θέματα προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος με παράλληλη συστηματική προσπάθεια διατήρησης και ανάδειξης του λαϊκού πολιτισμικού περιβάλλοντος, της λαϊκής τέχνης και οικοτεχνίας. Τα στοιχεία αυτά συνέθεταν τον τρόπο ζωής των ντόπιων κατοίκων μέχρι πριν από

τουλάχιστον 50 χρόνια και είναι αυτά τα στοιχεία που διαφοροποιούν τον αγροτικό τουρισμό από τον μαζικό και θα προσφέρουν στον επισκέπτη της περιοχής ανθρώπινες, αυθεντικές και γνήσιες στιγμές φιλοξενίας.

- Στην επιμόρφωση και εκπαίδευση των νέων της περιοχής σε θέματα απασχόλησης στον αγροτικό τουρισμό, με στόχο την προσφορά υπηρεσιών υψηλής ποιότητας στις αγροτουριστικές επιχειρήσεις. Παράλληλα οι ενέργειες αυτές συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας με την απορρόφηση αυτών των εκπαιδευμένων νέων ανθρώπων από τις αγροτουριστικές επιχειρήσεις του νομού.

- Στον ορθό σχεδιασμό που θα λάβει υπόψιν τις υπάρχουσες υποδομές με τις ελλείψεις και τις ανάγκες τους, θέτοντας συγκεκριμένους στόχους που θα προσβλέπουν στην:

- Ανάδειξη και προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.
- Στη δικτύωση των υφισταμένων επιχειρήσεων και την προβολή της αγροτουριστικής προσφοράς στο εσωτερικό αλλά και το εξωτερικό.
- Την πληροφόρηση, ενημέρωση και επιμόρφωση του τοπικού πληθυσμού σε θέματα συμπεριφοράς ως κοινωνία υποδοχής των τουριστών.
- Την ενημέρωση των τουριστών για τον αγροτικό τουρισμό και τις επιπτώσεις της συμπεριφοράς τους.

Ειδικότερα στις περιπτώσεις των γεωργών και κτηνοτρόφων, οι οποίοι δεν ασκούν καμία δραστηριότητα σχετική με τον αγροτικό τουρισμό, επιβάλλεται η ενημέρωση και επιμόρφωσή τους και των οικογενειών τους, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν τουριστικές δραστηριότητες και να παίξουν το ρόλο τους που είναι βασικός στο σχεδιασμό και υλοποίηση της περαιτέρω ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού στην περιοχή. Το σημαντικό αυτό ρόλο της ενημέρωσης και επιμόρφωσης του πληθυσμού τον έχουν μέχρι σήμερα οι αρμόδιες υπηρεσίες της Διεύθυνσης Γεωργίας που ανήκουν πλέον στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Ωστόσο με απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας, σημαντικό ρόλο στον τομέα αυτό πρόκειται να αναλάβουν οι αναπτυξιακές εταιρίες στα πλαίσια της συνολικής διαχείρισης των προγραμμάτων που θα αναλάβουν. Έτσι όλες οι συναρμόδιες υπηρεσίες και σχετικοί με το αντικείμενο του αγροτικού τουρισμού φορείς θα πρέπει να αναλάβουν:

- Την οργάνωση σεμιναρίων επιμόρφωσης των κατοίκων της περιοχής, σε θέματα ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού στην περιοχή όπως επίσης και για τις επιπτώσεις του.
- Την επιμόρφωση των αγροτών σε θέματα παροχής υπηρεσιών σε αγροτουριστικές επιχειρήσεις ή την εκπαίδευσή τους για την παραγωγή τοπικών προϊόντων και την κατάλληλη προώθησή τους.
- Την κατάλληλη προβολή του αγροτικού τουρισμού του Δήμου Τυχερού, τον οποίο μπορούν να απολαύσουν οι άνθρωποι όλων των ηλικιών, σε φυσικό και ήρεμο περιβάλλον, μακριά από την πολυκοσμία και το αστικό τρόπο ζωής. Η

διαφήμιση, θα αφορά επίσης το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής. Έτσι η ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού θα γίνει κτήμα και συνείδηση όλων των πολιτών που θα αποκομίζουν σημαντικά οφέλη μέσα από την ενεργή συμμετοχή τους στη διαμόρφωση του αγροτουριστικού προϊόντος της περιοχής.

Στην ενθάρρυνση της δημιουργίας αγροτουριστικών συνεταιρισμών. Εδώ τονίζεται ο σημαντικός ρόλος που μπορούν να αναλάβουν οι γυναίκες στον τομέα της παραγωγής τοπικών προϊόντων και παράλληλα της διατήρησης και προβολής των τοπικών μεθόδων παραγωγής τοπικών προϊόντων και γενικότερα της οικότεχνίας και του λαϊκού πολιτισμού.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι προτάσεις αυτές αφορούν ενέργειες προστασίας και ορθολογικής αξιοποίησης φυσικών και αγροτουριστικών πόρων της περιοχής που μπορούν να δώσουν μια επιπλέον ώθηση στην τοπική κοινωνία και οικονομία. Έτσι

- Ειδική διαχείριση θα πρέπει να εφαρμοστεί στο κέντρο θερμαλισμού στην περιοχή του Φυλακτού. Καθώς είναι ένα μέρος που προσφέρει μοναδικές στιγμές χαλάρωσης και ησυχίας. Δυστυχώς όμως η ανεξέλεγκτη κατάσταση που επικρατεί στο εν λόγω κέντρο λόγω της πυρκαγιάς που είχε ξεσπάσει πριν (2) χρόνια, το έχει υποβαθμίσει αρκετά. Έτσι πρέπει να γίνουν επεμβάσεις αποκατάστασης του κέντρου θερμαλισμού ώστε να αναδειχθεί και να αποτελέσει και πάλι πόλο έλξης για τους επισκέπτες.

- Το μοναδικό απολιθωμένο δάσος Φυλακτού σε συνδυασμό με τα εξαιρετικής επιστημονικής σημασίας γεωλογικά φαινόμενα που παρατηρούνται (αυξητικοί δαχτύλιοι, φλοιός, εξωτερικά γνωρίσματα των κορμών των δέντρων) αποτελούν τις καλύτερες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας άλλης μορφής τουρισμού, του γεωτουρισμού. Η δραστηριότητα αυτή σε συνδυασμό με το υπό κατασκευή μουσείο το οποίο θα χρησιμεύσει ως κέντρο έρευνας και αποκατάστασης των απολιθωμένων ευρημάτων, μπορούν να αποτελέσουν τους βασικούς πυρήνες για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού αλλά και του συνεδριακού τουρισμού.

Οι δυνατότητες που παρέχονται μέσω των νέων χρηματοδοτικών προγραμμάτων κύρια στους αγρότες των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, δίνουν την ευκαιρία στον αγροτικό πληθυσμό της περιοχής, να προχωρήσουν στη μεταποίηση και επεξεργασία των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων που παράγουν και να τα πιστοποιήσουν, όσον αφορά την ποιότητά τους και να ταυτοποιήσουν όσο αφορά τον τόπο προέλευσής τους. Η δυνατότητα αυτή σε συνδυασμό με την προτεινόμενη εφαρμογή υποχρεωτικής χρήσης και προώθησης, μέσα από τις αγροτουριστικές επιχειρήσεις, ενός ελάχιστου ορισμένου ποσοστού τοπικών

προϊόντων, συμβάλλει αφ' ενός μεν στην προσφορά προϊόντων ποιότητας στους επισκέπτες, αφ' ετέρου δε διευκολύνει και τη διάθεση των προϊόντων των ντόπιων παραγωγών. Οι τελευταίοι μπορούν έτσι να συναισθανθούν τα οφέλη από την ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού και να ενεργοποιηθούν ακόμα περισσότερο συμμετέχοντας πλέον συνειδητά στη διαμόρφωση της αγροτουριστικής προσφοράς του τόπου τους.

Επισημαίνεται ότι η εξασφάλιση της βιώσιμης και ομαλής ανάπτυξης του αγροτουρισμού, προϋποθέτει τη σωστή αξιολόγηση των δυνατοτήτων της περιοχής και τις κατάλληλες κατευθύνσεις. Σημαντικός παράγοντας είναι και ο έλεγχος της προσφοράς των υπηρεσιών, των προϊόντων και της αύξησής τους, ώστε να διατηρείται εντός των ορίων των δυνατοτήτων της περιοχής, που θα εξασφαλίζουν τον τοπικό χαρακτήρα και την υψηλή στάθμη της ποιότητάς τους.

Τις παραπάνω διασφαλίσεις μπορεί να εγγυηθεί καλύτερα από όλους η σωστά ενημερωμένη και εκπαιδευμένη κοινωνία υποδοχής και σε συνδυασμό με τη θεσμοθετημένη προστασία του πολιτισμικού και φυσικού περιβάλλοντος, να επιτευχθεί η αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη κατά κύριο λόγο των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών του νομού με κύριο άξονα τον αγροτικό τουρισμό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

A	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ – ΔΙΑΜΟΝΗ - ΕΣΤΙΑΣΗ	5
A.1	Πόλος έλεγχ	5
A.2	Πηγή πληρωφόρησης	5
A.3	Εικόνα του χωριού	6
A.4	Εξυπηρετήσεις	6
A.5	Διαμονή	7
A.6	Εστίαση.....	9
A.7	Περιβάλλον (φυσικό, οικιστικό)	9
A.8	Πολιτισμός	10
A.9	Εμπορικά καταστήματα.....	10
B	ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ.....	11

Περιοχή έρευνας

Νομός

Δήμος – κοινότητα

Δ. Διαμέρισμα

Προσωπικά στοιχεία

Ηλικία

Φύλο

Αντρας Γυναίκα

Επίπεδο εκπαίδευσης

Επάγγελμα - ιδιότητα

Οικογενειακή κατάσταση

Έγγαμος/η Άγαμος/η

Εθνικότητα

Τόπος κατοικίας

Εισόδημα ετήσιο

Μέχρι 10.000 10.000-30.000 >30.000

Πόσες φορές έχετε επισκεφθεί την περιοχή;

Τι ήταν αυτό που σας προσέλκυσε για πρώτη φορά;

Σε ποια ομάδα επισκεπτών ανήκετε

Σχολεία (μαθητές – φοιτητές)..... Ιδιώτες Σύλλογοι (ορειβατικοί, φυσιολατρικοί κλπ).... Άλλοι (ΚΑΠΗ, κλπ).....

Ήρθατε:

με πρακτορείο από μόνος σας

Επισκεφθήκατε την περιοχή για λόγους:

επαγγελματικούς ψυχαγωγίας

Θα ξαναεπισκεφθείτε την περιοχή;

Ναι Όχι

Συνηθίζετε να επιλέγετε συχνά προορισμούς αγροτικού τουρισμού ;

Ναι Όχι

(με σειρά προτεραιότητας: 1, 2, κλπ.)

Ορεινές περιοχές Δρυμους και άλλες προστατευόμενες περιοχές Παραλίμνιες- παραποτάμιες περιοχές Περιοχές ιδιαίτερου πολιτιστικού ή αρχαιολογικού ενδιαφέροντος..... Νησιά Άλλο προσδιορίστε.....

Συνηθίζετε να αγοράζετε προϊόντα από την περιοχή που επισκέπτεστε; Ναι Όχι

Τι είδους προϊόντα επιλέγετε συνήθως;

- Προϊόντα τοπικής χειροτεχνίας (κεραμικά, ξυλόγλυπτα, κλπ.)
- Τοπικά παραδοσιακά τρόφιμα (κρασιά, αλλαντικά, τυριά, κλπ.)
- Άλλα:

Τι ποσό είστε διατιθημένοι να δαπανήσετε για το κατάλυμα τη βραδυά (με πρωινό);

.....

Α ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ - ΔΙΑΜΟΝΗ - ΕΣΤΙΑΣΗ

A.1 Πόλος έλξης

Γιατί επιλέξατε την περιοχή;

Για τα ειδικά χαρακτηριστικά του αγροτικού τουρισμού που προσφέρει (δηλ. συνδυασμός φιλοξενίας με δραστηριότητες αναψυχής, φυσικό περιβάλλον, πολιτιστικά στοιχεία, κλπ)

ΝΑΙ ΟΧΙ

Για ποιο ειδικό χαρακτηριστικό επιλέξατε να επισκεφθείτε την περιοχή;

με σειρά προτεραιότητας: 1, 2, 3 . . κλπ

Φυσικό περιβάλλον	
Οικιστικό περιβάλλον (αρχιτεκτονική κληρονομιά)	
Ιστορία, πολιτισμός (μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι, . . .)	
Δραστηριότητες αναψυχής	Ορειβασία, πεζοπορία, αναρρίχηση
	Σκι
	Καγιάκ, Ράφτινγκ, Canyoning
	Mountain bike
	Ιππασία
Άλλο	
Πολιτιστικές εκδηλώσεις	Πανηγύρια
	Μουσικο-χορευτικές εκδηλώσεις
	Εκδηλώσεις ανταμώματος
	Άλλο
Ποιότητα φιλοξενίας	
Αυθεντικότητα (φιλοξενία, παροχή υπηρεσιών)	
Τοπικά παραδοσιακά προϊόντα	
Άλλο:	
.....	

A.2 Πηγή πληροφόρησης

Πως ενημερωθήκατε για την περιοχή;

συμπληρώστε με X

Ταξιδιωτικό γραφείο	
Φίλοι και γνωστοί	
Διαδίκτυο (internet)	
Διαφημιστικά φυλλάδια	
Έντυπα μέσα (εφημερίδες, περιοδικά, κλπ)	
MME (τηλεόραση, ράδιο, κ.λπ.)	
Άλλο:	
.....	

A.3 Εικόνα του χωριού

Τι περιμένετε από την εικόνα του χωριού;

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ <i>Σειρά προτεραιότητας: 1, 2, 3, ..., κλπ</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ <i>Εάν μείνστε ικανοποιημένοι σημειώστε X</i>
Αισθητική (παγκάκια, φωτισμός, δενδροφύτευση, κλπ.)		
Πλατεία		
Καφενεία, παραδοσιακές ταβέρνες		
Πεζόδρομοι		
Τοπική αρχιτεκτονική		
Σήμανση (πινακίδες στο δρόμο)		
Καθαριότητα		
Περίπτερα ενημέρωσης (info-kiosk)		
φιλοξενία		
Καταστήματα τοπικών ειδών		
Άλλο:		
.....		

A.4 Εξυπηρέτησεις

Τι εξυπηρέτησεις περιμένετε από την περιοχή

Βάλτε από 1 - 5

1 - πάρα πολύ

2-πολύ

3 - λίγο

4-μέτριο

5--καθόλου

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ <i>Αξιολογήστε με βαθμό από 1 - 5</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ <i>Εάν μείνστε ικανοποιημένοι σημειώστε X</i>
Οδικό δίκτυο		
Συγκοινωνιακό δίκτυο		
Χώροι στάθμευσης (<i>parking</i>)		
Ιστορική περίθαλψη		
Τραπεζικό σύστημα		
Τηλεπικοινωνίες		
Ταχυδρομικές υπηρεσίες		
Υπηρεσίες πληροφόρησης επισκέπτη <i>(γραφ. ΕΟΤ, κοινοτικές υπηρεσίες, χάρτες, ενημερωτικό υλικό για την περιοχή, κ.α.)</i>		
Άλλο:		
.....		

A.5 Διαμονή

Ποιες κατά τη γνώμη σας είναι οι προδιαγραφές που πρέπει να καλύπτει ένας χώρος διαμονής ;

Βάλτε από 1 – 5

1 - πάρα πολύ

2-πολύ

3 - λίγο

4-μέτριο

5--καθόλου

		ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ
		Βάλτε από 1 – 5	Εάν μείνατε ικανοποιημένοι σημειώστε X
Κατάλυμα	Αισθητική χώρου		
	Σύνδεση με τοπική αρχιτεκτονική		
	Σύγχρονες ανέσεις		
	Ευκολία πρόσβασης		
	Πρόσβαση για άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ)		
	Άλλο		
Περιβάλλον χώρος	Καθαριότητα		
	Χώρος στάθμευσης (parking)		
	Κήπος		
	Κόδοι απορριμμάτων		
	Άλλο		
Χώρος υποδοχής (reception)	Αισθητική χώρου		
	Μηχανισμός κράτησης		
	Fax (τηλεομοιότυπο), Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο - Διαδίκτυο		
	Προθήκες με έντυπο ενημερωτικό υλικό για τη περιοχή		
	Σύστημα μέτρηση ικανοποίησης πελατών (κουτί παραπόνων)		
	Άτομο για τη μεταφορά αποσκευών		
	Ποιότητα υπηρεσιών υποδοχής (ευγένεια, πληροφόρηση, χρόνος αναμονής, εξυπηρέτηση)		
Άλλο			
Δωμάτια	Υπηρεσία δωματίου (προσφορά πρωινού-γεύματος στο δωμάτιο)		
	Καθημερινή μέριμνα για την καθαριότητα		
	Κλιματισμός		
	Τηλεόρασης		
	Mini bar		
	Αισθητική		
	Ευρυχωρία		
	Τζάκι		
Δώρο μικρό αναμνηστικό της περιοχής			

Τραπεζαρία	Αισθητική χώρου		
	Υγιεινή		
	Γεύμα με τοπικά παραδοσιακά προϊόντα και ποτά		
	Τηλεόραση		
	Άλλο		
Καινόχρηστοι χώροι υγιεινής (wc)	Συχνή καθαριότητα		
	Υλικά καθαριότητας (Υγρό σαπούνι, Χαρτοπετσέτες μιας χρήσης, Κάλαθοι απορριμμάτων, Αρωματικό χώρου)		
	Σύστημα εξαερισμού		
	Άλλο		
Συμπληρωματικοί χώροι και υπηρεσίες	Αίθουσα συνεδρίων		
	Παιδική χαρά		
	Βιβλιοθήκη		
	Αίθουσα παιχνιδιών (επιτραπέζια παιχνίδια, σκάκι, κλπ)		
	TV room		
	Καφέ bar		
	Δραστηριότητες αγροτικές		
	Δραστηριότητες αθλητικές		
	Δραστηριότητες περιήγησης		
	Πισίνα		
Άλλο			

Παρατηρήσεις:.....

A.6 Εστίαση

Για την επιλογή εστιατορίου / ταβέρνας κρίνεται απαραίτητο . . .

Βάλτε από 1 – 5

1 - πάρα πολύ

2-πολύ

3 - λίγο

4-μέτριο

5--καθόλου

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ <i>Βάλτε από 1 – 5</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ <i>Εάν μείνατε ικανοποιημένοι σημειώστε X</i>
Την αρχιτεκτονική / διάκοσμο του χώρου να ανταποκρίνεται στο χαρακτηριστικά της περιοχής (τοπικός χαρακτήρας)		
Την ποιότητα γευμάτων		
Τη χρήση παραδοσιακών συνταγών		
Να υπάρχει αναρτημένος τιμοκατάλογος στην είσοδο		
Την ποιότητα υπηρεσιών σερβιρίσματος και υποδοχής		
Την πυκνότητα των τραπεζο - καθισμάτων		
Εκθετήριο με τοπικά παραδοσιακά προϊόντα και ποτά		
Καλωσόρισμα- κέρασμα		
Άλλο:		
.....		

Παρατηρήσεις:

.....

.....

A.7 Περιβάλλον (φυσικό, οικιστικό)

Κατά την επίσκεψή σας στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής κρίνεται απαραίτητο να εξασφαλιζεται . . .

Βάλτε από 1 – 5

1 - πάρα πολύ

2-πολύ

3 - λίγο

4-μέτριο

5--καθόλου

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ <i>Βάλτε από 1 – 5</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ <i>Εάν μείνατε ικανοποιημένοι σημειώστε X</i>
καθαριότητα του χώρου <i>(κάδοι, περισυλλογή απορριμμάτων, κ.α.)</i>		
δυνατότητα / διευκόλυνση πρόσβασης <i>(διάνοιξη μονοπατιών, σήμανση διαδρομής, κλπ)</i>		
δημιουργία ειδικών χώρων για τους επισκέπτες <i>(barbecue, πάγκοι – τραπεζαρίες ανάπαυσης, παρατηρητήρια της περιοχής, βρύση, κλπ)</i>		
χρήση υλικών που εναρμονίζονται με το χώρο <i>(πέτρα, ξύλο, κλπ.)</i>		
Οδηγοί – ξεναγοί		
Δυνατότητα δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον <i>(ποδηλασία, ιππασία, canoe-sayak, κλπ)</i>		
Άλλο:		
.....		

Παρατηρήσεις:

.....

.....

A.8 Πολιτισμός

Στην περιοχή που επισκέπτεστε θεωρείται απαραίτητη . . .

Βάλτε από 1 – 5

1 - πάρα πολύ

2-πολύ

3 - λίγο

4-μέτριο

5--καθόλου

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ <i>Βάλτε από 1 – 5</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ <i>Εάν μείνατε ικανοποιημένοι σημειώστε X</i>
Την ανάδειξη μνημείων και στοιχείων πολιτισμού		
Την ύπαρξη πολιτιστικών εκδηλώσεων		
Την ύπαρξη μουσείων (λαογραφικά, αρχαιολογικά, κλπ)		
Άλλο:		
.....		

A.9 Εμπορικά καταστήματα

Για τις αγορές σας από τα εμπορικά καταστήματα της περιοχής επιλέγετε / απαιτείται προϊόντα:

Βάλτε από 1 – 5

1 - πάρα πολύ

2-πολύ

3 - λίγο

4-μέτριο

5--καθόλου

	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ <i>Βάλτε από 1 – 5</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ <i>Εάν μείνατε ικανοποιημένοι σημειώστε X</i>
Τοπικά - παραδοσιακά προϊόντα διατροφής μη συσκευασμένα (χύμα)		
Τοπικά – παραδοσιακά προϊόντα διατροφής συσκευασμένα		
Τοπικά – παραδοσιακά προϊόντα διατροφής με επωνυμία (σήμα ποιότητας)		
Βιολογικά προϊόντα		
Προϊόντα ασχέτως προέλευσης		
Τοπικά παραδοσιακά χειροτεχνήματα (souvenirs)		
Άλλο:		
.....		

Παρατηρήσεις:

.....

.....

B ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η τελική αίσθηση από την παραμονή σας στην περιοχή ήταν :

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΜΕΤΡΙΑ ΟΧΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ

Οι προσφερόμενες υπηρεσίες σε σχέση με το κόστος είναι:

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΜΕΤΡΙΕΣ ΟΧΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ

Θεωρείτε ότι διαφοροποιείται η παραμονή σας στο συγκεκριμένο κατάλυμα από καταλύματα μαζικού τουρισμού:

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αναφέρατε τα 3 χαρακτηριστικά της περιοχής τα οποία αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα για να επισκεφθείτε ξανά την περιοχή

1.
.....

2.
.....

3.
.....

Αναφέρατε 3 χαρακτηριστικά της περιοχής για τα οποία θα την προτεινάτε σε άλλους να την επισκεφθούν:

1.
.....

2.
.....

3.
.....